

KA-45-02-094-ET-C

Ühenduse ühine normitehnika juhend

ET

ELi trükiste tellimine

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>). Trükised väljastatakse Teie valitud müügiesindusest.

Kõikide müügiesinduste nimekirja tellimiseks saatke kiri faksinumbril (352) 2929 42758.

Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni

ühine normitehnika juhend

ühenduse institutsioonides õigusloomega tegelejatele

„Europe Direct“ on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele

Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00800 numbritele
või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist „Europa“ serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2008

ISBN 978-92-79-07808-8

© Euroopa ühendused, 2008

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Italy

Sisukord

Eessõna	5
Üldpõhimõtted (suunised nr 1–6)	9
Õigusakti osad (suunised nr 7–15)	21
Viited õigusakti piires ja viited teistele õigusaktidele (suunised nr 16–17)	43
Muutvad õigusaktid (suunised nr 18–19)	51
Lõppsätted, kehtetuks tunnistamine ja lisad (suunised nr 20–22)	59
Lisa. Õigusaktide näidised	67
Viidatud dokumentide nimekiri	75
Tähestikuline indeks	77

Eessõna

Ühenduse õigusaktide paremaks mõistmiseks ning õigeks rakendamiseks tuleb tagada, et need oleksid hästi koostatud. Ühenduse institutsioonide poolt vastu võetud õigusaktid peavad olema koostatud arusaadavalt, järjepidevalt ning vastama esitusviisi ja normitehnika ühtlustatud põhimõtetele nii, et kodanikud ja ettevõtjad saaksid teavet oma õiguste ja kohustuste kohta, kohtud saaksid tagada nende täitmist ning liikmesriigid saaksid vajadusel kõnealused õigusaktid õigesti ja õigeaegselt oma õigusesse üle võtta.

Alates Edinburgh'i Euroopa Ülemkogust 1992. aastal on vajadust parema õigusloome ehk selgemate, lihtsamate ja heale õigusloome tavale vastavate õigusaktide järele tunnustatud kõrgeimal poliitilisel tasandil. Nõukogu ja komisjon on astunud samme nende nõuete täitmiseks¹. Seda kinnitati veelkord Amsterdami lepingu lõppaktile lisatud deklaratsioonis nr 39 ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi kohta. Selle deklaratsiooni tulemusena võtsid kolm ühenduse õigusloomega seotud institutsiooni – Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon – 22. detsembri 1998. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega² vastu ühised suunised, et parandada ühenduse õigusloome kvaliteeti.

¹ Nõukogu 8. juuni 1993. aasta resolutsioon ühenduse õigusaktide koostamise kvaliteedi kohta (EÜT C 166, 17.6.1993, lk 1).
Komisjon: Õigusloome poliitika üldised suunised, dokument SEK(1995) 2255/7, 18.1.1996.

² 22. detsembri 1998. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe ühenduse õigusaktide koostamise üldiste kvaliteedisuuniste kohta (EÜT C 73, 17.3.1999, lk 1).

Juhend on koostatud kolme õigustalituse poolt vastavalt nimetatud lepingule, et täpsustada nende suuniste sisu ning selgitada suuniste mõju, kommenteerides eraldi kõiki suuniseid ning illustreerides neid näidetega. Juhend on mõeldud kasutamiseks kõikidele, kes on seotud levinumate ühenduse õigusaktide koostamisega. Lisaks sellele peaks see olema eeskujuks nii ühenduse lepingute kui ka Euroopa Liidu lepingu raames koostatavatele institutsioonide õigusaktidele, mis on seotud ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning politseikoostöö ja õiguslase koostööga kriminaalasjades.

Ühenduse ühist normitehnika juhendit tuleb kasutada koos teiste spetsiifilisemate dokumentide, nagu nõukogu õigusaktide koostamise käsiraamatu³, komisjoni normitehnika eeskirjade⁴, Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talituse välja antud institutsioonidevahelise stiiljuhise⁵ ja LegisWrite'i näidistega⁶. Lisaks on alati kasulik ja sageli vajalik vaadata ka asutamislepingute ning spetsiifilise valdkonna peamiste õigusaktide vastavaid sätteid.

Kolme institutsiooni töötajatel soovitatakse juhendit kasutada ning aidata seda oma tähelepanekutega edasi arendada. Tähelepanekud võib saata mistahes ajal institutsioonidevahelisele õigusloome kvaliteedi töörühmale⁷, kes ajakohastab juhendit jooksvalt.

³ Viimati uuendatud 2005. aasta juulikuus.

⁴ Viimati uuendatud 1997. aastal.

⁵ <http://publications.europa.eu/code/et/et-000100.htm>.

⁶ Mudelid on koostatud 1999. aastal.

⁷ Tähelepanekuid võib saata e-kirja teel komisjoni õigustoimetajate grupile (e-posti aadressile juristes-reviseurs@ec.europa.eu), kes saadab need edasi.

Kolm õigustalitust loodavad, et juhend on abiks kõigile neile, kes on institutsioonides mis tahes viisil õigusloomega seotud. Neil kõigil on võimalik töötada ühise eesmärgi nimel: koostada Euroopa kodanikele selliseid õigusakte, milles on selgelt välja toodud Euroopa Liidu eesmärgid ning nende saavutamiseks kasutatavad meetmed.

Euroopa Parlamendi
õigustalituse nimel

G. GARZÓN CLARIANA
Parlamendi jurist

Nõukogu
õigustalituse nimel

J-C. PIRIS
Nõukogu jurist

Komisjoni
õigustalituse nimel
J-L. DEWOST
Peadirektor

Brüssel, 16. märts 2000

Üldpõhimõtted

(suunised nr 1–6)

1

ÜHENDUSE ÕIGUSAKTID KOOSTATAKSE SELGELT, LIHTSALT JA TÄPSELT.

- 1.1** Õigusakt peab olema koostatud:
- ▶ selgelt, kergesti mõistetavalt ja ühetähenduslikult;
 - ▶ lihtsalt, sisutihedalt ja tarbetute üksikasjadeta;
 - ▶ täpselt ja lugejale arusaadavalt.
- 1.2** See tervest mõistusest tulenev põhimõte hõlmab ühtlasi järgmisi õiguse üldpõhimõtteid:
- ▶ kodanike võrdsus seaduse ees: õigusaktid peavad olema kõigile kättesaadavad ja arusaadavad;
 - ▶ õiguskindlus, mille kohaselt peab olema võimalik õiguse kohaldamise viisi ette näha.
- 1.2.1** See põhimõte on eriti oluline ühenduse õigusaktide puhul, mis peavad sobima mitte ainult keerulisse, vaid ka mitmekultuurilisse ja -keelsesse süsteemi (vt suunist nr 5).
- 1.2.2** Selle põhimõtte rakendamisel on kaks eesmärki: teha ühenduse õigusaktid paremini arusaadavaks ning vältida õigusaktide halvast kvaliteedist tingitud vaidlusi.
- 1.3** Ühenduse kohtud võivad tõlgendada ebaselgeid sätteid kitsendavalt. Sellisel juhul on tulemus vastupidine sellele, mida sooviti sätete ebaselge sõnastamisega saavutada, kui sätete üle peetud läbirääkimistel ei suudetud kõiki probleeme lahendada (vt 22. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-6/98: ARD vs. Pro Sieben, EKL 1999, lk I-7599).
- 1.4** Lihtsuse ja täpsuse nõuded võivad omavahel vastuollu minna. Lihtsus saavutatakse sageli täpsuse arvelt ja vastupidi. Praktikas tuleb need nõuded omavahel tasakaalustada nii, et säte oleks võimalikult täpne, muutumata sealjuures liiga raskesti mõistetavaks. Soovitav tasakaal võib varieeruda vastavalt sellele, kellele säte on suunatud (vt suunist 3).

Näide tekstist, mis ei ole tasakaalustatud:

„Kohustuslik [toote] märgistussüsteem tuleb kasutusele võtta ja muuta kohustuslikuks kõikides liikmesriikides alates 1. jaanuarist 2000. See kohustuslik süsteem ei välista siiski võimalust, et liikmesriik otsustab rakendada süsteemi üksnes valikuliselt sellesamas liikmesriigis müüdava [toote] suhtes.”

- 1.4.1** Eelnõu autor peaks püüdma normi sisu lihtsaks väljendamiseks kasutada lihtsat sõnastust. Kui vähegi võimalik, tuleks kasutada üldkeelt. Vajadusel tuleks väljendusselgust lugeda stiilipuhtusest olulisemaks. Näiteks tuleks ühe ja sama mõtte edasiandmisel vältida sünonüümide ja erinevate väljendite kasutamist.
- 1.4.2** Grammatiliselt õigesti ning kirjavahemärkide kasutamise reeglitele vastaval viisil õigusaktide koostamine lihtsustab tekstist arusaamist selles keeles, milles õigusakt koostati, aga ka õigusakti tõlkimist teistesse keeltesse (vt suunist nr 5).

2

ÜHENDUSE ÕIGUSAKTIDE KOOSTAMISEL TULEB ARVESSE VÕTTA ASJAOMASE ÕIGUSAKTI LIIKI JA ERITI SEDA, KAS ÕIGUSAKT ON SIDUV VÕI MITTE (MÄÄRUS, DIREKTIIV, OTSUS, SOOVITUS VÕI MUU AKT).

- 2.1** Igal õigusaktil on oma standardne esitusviis ning standardväljendid (vt suunist nr 15). Need on üksikasjalikult esitatud komisjoni normitehnika eeskirjades, nõukogu õigusaktide koostamise käsiraamatus ja LegisWrite'is.
- 2.2** Koostamisstiili valikul tuleb arvestada õigusakti liigiga.
- 2.2.1** Kuna määrused on vahetult kohaldatavad ning tervikuna siduvad, tuleks nende sätted sõnastada selliselt, et adressaatidel ei tekiks kahtlust nendest tulenevate õiguste ja kohustuste suhtes. Seepärast tuleks vältida viiteid riigi ametiasutustele, välja arvatud juhtudel, kus õigusakt sätestab liikmesriikide täiendava tegevuse.

Näide:

„Ettevõtjad peavad registrit ...”

- 2.2.2** Direktiivid on (mõnede eranditega, eelkõige Euratomi asutamislepingu alusel) adresseeritud liikmesriikidele:

Näide:

„Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjad peavad registrit ...”

Direktiivid peaksid olema koostatud vähem üksikasjalikult, et jätta liikmesriikidele piisav valikuvabadus nende ülevõtmisel. Kui regulatiivosa on liiga üksikasjalik ja ei jäta sellist valikuvabadust, tuleb õigusakti vormiks valida pigem määrus, mitte direktiiv.

- 2.2.3** Otsuste koostamisel võetakse arvesse nende adressaate. Samas peavad otsused vastama üldiselt kohaldatavate õigusaktide vorminõuetele.

Näide:

„[Liikmesriik] võib saada ühenduselt finantsabi seoses sigade aafrika katku puhkemisega, mis leidis aset ...“

- 2.2.4** Soovituste keelekasutuse valikul tuleb võtta arvesse, et nende sätted ei ole kohustuslikud.

Näide:

„On soovitatav, et liikmesriigid ...“

- 2.3** Õigusakti koostamisviisi valikul peaks samuti arvestama sellega, kas õigusakt on siduv või mitte.
- 2.3.1** Tegusõnade ja ajavormide valik sõltub õigusakti liigist ja keelest ning samuti sellest, kas tegemist on põhjenduste või regulatiivosaga (vt suuniseid nr 10 ja 12).
- 2.3.2** Siduvate õigusaktide regulatiivosas kasutatakse prantsuse keeles oleviku ajavormi, samas kui inglise keeles kasutatakse peamiselt abitegusõna „shall“. Mõlemas keeles tuleks võimalusel vältida tuleviku ajavormi kasutamist. Eesti keeles kasutatakse kindlat kõneviisi. Isikulist tegumoodi tuleks eelistada umbisikulisele tegumoele. Eesti keel on ainsuslik. Teksti koostamisel järgitakse eesti kirjakeelenormi.
- 2.3.3** Soovituslikus õigusaktis (nagu soovitused ja resolutsioonid; vt suunist nr 7) ei kasutata käskivat kõneviisi ega struktuuri või esitusviisi, mis on liiga sarnased siduvates õigusaktides kasutatavaga.

3

ÕIGUSAKTI KOOSTAMISEL TULEKS ARVESTADA ISIKUTEGA, KELLE SUHTES SEDA KAVATSETAKSE KOHALDADA, ET NEIL OLEKS VÕIMALIK OMA ÕIGUSTEST JA KOHUSTUSTEST ÜHESELT ARU SAADA, AGA KA ÕIGUSAKTI JÕUSTAMISE EEST VASTUTAVATE ISIKUTEGA.

- 3.1** Õigusaktid on suunatud erinevatele sihtgruppidele, alates kogu elanikkonnast ja lõpetades erialaspetsialistidega. Igal sihtgrupil on õigus eeldada, et õigusaktides kasutatakse talle arusaadavat keelt.
- 3.2** Erinevate sihtgruppide vajaduste arvestamiseks tuleb õigusakti põhjendav ja regulatiivosa vastavalt sõnastada.
- 3.3** See lihtsustab ühtlasi õigusakti ülevõtmist.
- 3.4** Õigusaktid tingivad lisaks sihtgruppidele ka eri tasanditel riigi ametkondade, näiteks ametnike, kohtunike, aga ka teadlaste tegevuse. Õigusakti keelekasutus peaks sellega arvestama; tekstid võivad sisaldada tehnilisi ettekirjutusi, kui selle rakendamisega tegelevad ametnikud, kes on vastava ala asjatundjad.

Näide konkreetsele sihtgrupile suunatud õigusaktide sõnastuse kohta:

„Artikkel 3

Võltsingute analüüsi keskus ja valeraha andmebaas

1. EKPSi võltsingute analüüsi keskuse ja valeraha andmebaasi asutab EKP ning neid juhitakse EKP egiidi all. Võltsingute analüüsi keskuse loomisega tahetakse tsentraliseerida EKP ja riikide keskpankade poolt emiteeritud euro pangatähtede võltsimisega seotud tehnilist analüüsi ja andmeid. Kõiki asjakohaseid tehnilisi ja statistilisi andmeid euro pangatähtede võltsimise kohta hoitakse keskselt valeraha andmebaasis.

2. [...]

3. Arvestades õiguslikke piiranguid, annavad riikide keskpangad võltsingute analüüsi keskusele tehniliseks uurimiseks ja keskselt klassifitseerimiseks nende valduses olevad euro pangatähtede uut liiki

võltsingute originaalid. Riikide keskpangad annavad oma eelhinnangu selle kohta, kas konkreetne võltsing kuulub klassifitseeritud liiki või uude kategooriasse.”

4

ÕIGUSAKTIDE SÄTTED PEAKSID OLEMA LÜHIKESED NING NENDE SISU VÕIMALIKULT JÄRJEPIDEV. VÄLTIDA TULEKS ÜLELIIA PIKKI ARTIKLEID JA LAUSEID, ASJATULT KEERUKAT SÕNASTUST JA LÜHENDITEGA LIIALDAMIST.

- 4.1** Hea normitehnilise stiili puhul väljendatakse teksti põhiseisukohad lühidalt. Lugejale teksti arusaadavamaks muutmiseks mõeldud selgitused võivad tekitada probleeme tõlgendamisel.
- 4.2** Tekst peab olema järjepidev.
 - 4.2.1** Terve õigusakti ulatuses tuleb arvestada selle reguleerimisalaga. Õigused ja kohustused ei tohi väljuda õigusaktiga määratletud piiridest ega tohi laieneda teistele valdkondadele.
 - 4.2.2** Õigused ja kohustused peavad kokku sobima ega tohi omavahel vastuollu minna.
 - 4.2.3** Ajutise iseloomuga õigusakti tekst ei tohi sisaldada alalise iseloomuga sätteid.
 - 4.2.4** Põhiõigusakt ei tohi sisaldada üksikasjalikke sätteid, mida saaks sätestada rakendusaktides.
- 4.3** Õigusaktid peavad samuti olema kooskõlas teiste ühenduse õigusaktidega.
 - 4.3.1** Tuleb vältida kattumist ja vastuolusid teiste sama valdkonna õigusaktidega.
 - 4.3.2** Samuti tuleb vältida kahtluse tekkimist teiste õigusaktide kohaldatavuse kohta (vt ka suunist nr 21).
- 4.4** Ühes lauses tuleks piirduda ühe mõtte väljendamisega, samas kui artiklisse võib koondada mitu omavahel loogiliselt seotud mõtet. Tekst tuleb jaotada

omavahel hästi kokkusobivateks alajaotisteks (vt tabelit suunises nr 15) vastavalt sisemisele loogikale, kuna ülemäära kokkusurutud tekstilõiku on raske jälgida ning mõista. Sellegipoolest ei tohi lauseid kunstlikult ja ebasobivalt tükeldada.

4.5 Artikkel peaks sisaldama ainult ühte õigusnormi või eeskirja. Selle struktuur peaks olema võimalikult lihtne.

4.5.1 Kogu reguleeritava valdkonna katmine ühe artikliga ei ole tõlgendamise seisukohalt vajalik ega ka selguse huvides soovitatav. Palju mõistlikum oleks käsitleda seda mitmes artiklis, mis on koondatud ühte jakku (vt suunist nr 15).

4.5.2 Eelkõige õigusakti koostamise algfaasis ei tohiks artiklid olla struktuurilt liiga keerulised. Vastuvõtmismenetluse vältel peetakse õigusaktide eelnõude ja ettepanekute üle nõupidamisi ning läbirääkimisi, mis enamikul juhtudel viivad täienduste ja täpsustuste tegemiseni. Edaspidiseid õigusakti muudatuseettepanekuid, mida on sageli arvukalt, on samuti raske sisse viia, kui artiklid on juba ülekoormatud.

Näide tekstist, mis ei vasta nendele põhimõtetele:

„4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) meetmed:

i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:

- avalik kord, eriti kuritegude ärahoidmine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu, ning üksikisikuid puudutavad inimväärikuse rikkumised;
- rahva tervise kaitse;
- avalik julgeolek, sealhulgas riigi julgeoleku ja kaitse tagamine;
- tarbijate, sealhulgas investorite kaitse;

ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;

iii) on nende eesmärkidega proportsionaalsed.

b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud kriminaalasja kohtueelse uurimise raames teostatud menetlused ja toimingud, on liikmesriik:

- taotlenud lõikes 1 nimetatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane ei ole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad;
- teatanud komisjonile ja lõikes 1 nimetatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.”

4.6 Mõnikord on lihtsam koostada keerulisi lauseid selle asemel, et näha vaeva ja jõuda selget sõnastust võimaldava mõtestatud tulemuseni. See on siiski vajalik selleks, et luua kergesti mõistetav ja tõlgitav tekst.

4.7 Lühendeid kasutades tuleb arvestada seda, kellele õigusakt on suunatud. Lühend peaks olema sihtgrupile tuntud või tuleks esimesel kasutamisel määratleda [näiteks: „Euroopa Keskpank (EKP)“].

5

ÕIGUSAKTIDE EELNÕUSID TULEB KOGU NENDE VASTUVÕTMISENI KULGEVA MENETLUSE VÄLTEL VÄLJENDADA SELLISTE MÕISTETE JA LAUSESTRUKTUURI ABIL, MIS ARVESTAVAD ÜHENDUSE ÕIGUSLOOME MITMEKEELSUST; ETTEVAATLIK TULEB OLLA SELLISTE MÕISTETE KASUTAMISEL, MIS ON OMASED AINULT ÜHE RIIGI ÕIGUSSÜSTEEMILE.

- 5.1** Üldkehtivaid ühenduse õigusakte koostav isik peab silmas pidama, et tema tekst peab vastama nõukogu määruse nr 1 nõuetele, mis nõuab õigusaktides kõikide ametlike keelte kasutamist. See toob võrreldes siseriikliku õigusloomega kaasa täiendavad nõuded õigusakti koostamisele.
- 5.2** Esiteks peab algtekst olema eriti lihtne, selge ja täpne, kuna ülemäärane keerukus või väiksemgi mitmetähenduslikkus võib põhjustada ebatäpsusi, umbkaudseid või väärtõlkeid teistesse ühenduse keeltesse tõlkimisel.

Näide õigusakti koostamise viisist, mida tuleks vältida:

„Toote X turuhinnaks on tehasehind ilma siseriiklike maksude ja lõivudeta:

- a) arvestatuna hulgi pakendatud värske toote kohta,
- b) mida suurendatakse X euro võrra, et võtta arvesse vajalikke transpordikulusid.”

Eelistada tuleks teksti järgmisel kujul:

„Toote X turuhinnaks on hulgi pakendatud värske toote tehasehind ilma siseriiklike maksude ja lõivudeta.

Neid hindu suurendatakse X euro võrra, et võtta arvesse vajalikke transpordikulusid.”

- 5.2.1** Vältida tuleks väljajätelist sõnastust ja lühendvorme. Vale on muuta nende kasutamisega sõnumi edasiandmine nii keeruliseks, et tekib vajadus selgituste järele.

Näide õigusakti koostamise viisist, mida tuleks vältida:

„Kui tooted ei vasta artiklis 5 sätestatud nõuetele, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, et piirata või keelustada nende toodete turustamist või tagada nende turult kõrvaldamine, välja arvatud vastupidisel juhul liikmesriigi poolt kehtestatavad sanktsioonid.”

Eelistada tuleks teksti järgmisel kujul:

„Kui tooted ei vasta artiklis 5 sätestatud nõuetele, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, et piirata või keelustada nende toodete turustamist või tagada nende turult kõrvaldamine.

Liikmesriigid kehtestavad sanktsioonid, mida kohaldatakse nende piirangu, keeldude või turult kõrvaldamise nõude eiramise puhul.”

- 5.2.2** Samuti tuleks vältida üleliia keerulisi lauseid, mis sisaldavad paljusid täiendeid, kõrvallauseid ja kiillauseid.

Näide õigusakti koostamise viisist, mida tuleks vältida:

„Igal lepinguosalisel peab olema juurdepääs töö tulemustele, võttes samas teadmiseks, et uurimisinstituutidel on võimalus jätta endale ainuõigus kasutada tulemusi edaspidiste uurimisprojektide jaoks.”

Eelistada tuleks teksti järgmisel kujul:

„Igal lepinguosalisel peab olema juurdepääs töö tulemustele.

Siiski võivad uurimisinstituudid jätta endale ainuõiguse kasutada tulemusi edaspidiste uurimisprojektide jaoks.“

- 5.2.3** Grammatiline seos lause osade vahel peab olema selge. Näiteks ei tohi jääda kahtlust, kas sihtis on seotud tegusõnaga pealauses või kõrvallauses.

Näide õigusakti koostamise viisist, mida tuleks vältida:

„... et need sätted oleksid mõistetavad ja saaks õigesti rakendada ...“

- 5.2.4** Samuti tuleb vältida erikeelt, teatud moesõnu ja ladinakeelseid väljendeid, mida kasutatakse nende üldtunnustatud õiguslikust tähendusest erinevas tähenduses.

Näiteks:

prantsuse keeles: „une approche proactive“, „en synergie avec“;

inglise keeles: „proactive“, „integrated resource management system“, „quasi-abolition of central *ex-ante* visa controls“;

„in fine“ tähenduses „lõpetuseks“, „*a contrario*“ tähenduses „vastupidi“.

- 5.3** Teiseks, ainult õigusakti koostaja päritoluriigi keelele või õigussüsteemile omaste õiguslike, aga ka muude väljendite või fraaside kasutamine suurendab tõlkeprobleemide tekkimise võimalust.

Eelkõige tuleb arvesse võtta kahte asjaolu:

- 5.3.1** Ühes keeles kasutatavatel teatud väljenditel, eelkõige sellistel enamlevinud väljenditel nagu prantsuskeelne „sans préjudice“, ei ole vastet teistes ühenduse keeltes. Seetõttu saab neis keeltes selliseid väljendeid tõlkida ainult ümbersõnastamist ja umbkaudset tõlget kasutades, mis toob paratamatult kaasa semantilisi erinevusi keeleversioonide vahel. Seepärast tuleks niipalju kui võimalik vältida ühe keele põhiseid väljendeid.

- 5.3.2** Kasutatavas õigusterminoloogias tuleks vältida liiga otseselt ühe liikmesriigi õigussüsteemiga seotud termineid.

Näide:

mõistel „faute”, mis on hästi tuntud prantsuse õiguses, ei ole otsest vastet teistes õigussüsteemides (eelkõige inglise ja saksa õiguses); sõltuvalt kontekstist tuleks selle asemel kasutada selliseid termineid nagu „illégalité”, „manquement” (seoses mingi kohustusega) jmt, mis on lihtsalt tõlgitavad teistesse keeltesse („illegality”, „breach” jmt).

- 5.4** Arvestades ühenduse õiguse ja selle terminoloogia eripära, on eesmärk – nii palju kui võimalik – tagada, et isikud, kes liikmesriikides õigusakti rakendavad ja tõlgendavad (ametnikud, kohtunikud, juristid jt), ei tunnetaks seda kui negatiivses tähenduses „tõlget”, vaid kui teatavale õigusloome stiilile vastavat teksti. Tekst, milles on palju raskesti mõistetavaid laensõnu, sõnasõnalist tõlget või erikeelt (slängi), tundub võõrana ja põhjustab valdava osa kriitikast ühenduse õigusaktide aadressil.
- 5.5** Lõpetuseks olgu toodud kaks praktilist selgitust originaalteksti ja tõlke vahelise seose kohta.
- 5.5.1** Teksti koostaja peab tagama, et tõlkijale oleksid originaaltekstis kasutatud allikad kohe selgelt äratuntavad. Kui originaaltekstis kasutatav lõik on võetud varem vastu võetud tekstist (asutamisleping, direktiiv, määrus vmt), peab see selguma tekstist või olema eraldi viidatud, vajadusel elektrooniliste vahendite abil (vt suunist nr 6). On oht, ilma viiteta allika varjatud tsitaatidest tehakse vabatõlge, ja seda ka siis, kui koostaja soovis kasutada varem vastu võetud sätte esialgset sõnastust.
- 5.5.2** Teksti koostaja peab aru saama, et tõlkijate ja üldse kõikide tekstide keeleliselt ülevaatavate allüksuste märkused võivad olla kasulikud. Tekstide keeleline ülevaatamine võimaldab leida originaaltekstist vigu ja mitmetähenduslikkust isegi pärast pikka ettevalmistusperioodi ning pärast õigusakti koostamise käigus peetud põhjalikke arutelusid. Koostajat tuleks ilmnenuid probleemidest teavitada. Sageli saab tekkinud probleemi paremini lahendada pigem originaalteksti, mitte tõlget muutes.

TERMINIKASUTUS PEAB OLEMA ÕIGUSAKTI PIRES ÜHTNE NING KOOSKÕLAS JUBA KEHTIVATE AKTIDEGA, ERITI SAMA ALA ÕIGUSAKTIDEGA.

IDENTSEID MÕISTEID TULEB VÄLJENDADA VÕIMALIKULT ÜHTEDE JA SAMADE TERMINITEGA, ILMA ET KALDUTAKS KÕRVALE NENDE TÄHENDUSEST TAVA-, ÕIGUS- VÕI TEHNILISES KEELES.

6

- 6.1** Õigusakti arusaadavamaks muutmiseks ja selle tõlgendamise lihtsustamiseks peab tekst olema ühtne. Eristada võib vormilist ühtsust terminoloogilise ühtsuse mõttes ja sisulist ühtsust selle laiemas tähenduses kogu õigusakti sisese loogika ühtsuse näol.

Vormiline ühtsus

- 6.2** Terminoloogiline ühtsus tähendab, et sama mõiste tähistamiseks kasutatakse sama väljendit ning et üht ja sama väljendit ei tohi kasutada eri mõistete tähistamiseks. Eesmärk on vältida mitmetähenduslikke, vastuolulisi ja kaheldavaid väljendeid. Seetõttu tuleb ühe ja sama mõiste puhul kasutada järjekindlalt sama väljendit ja teise mõiste tähistamiseks tuleb valida teine väljend.
- 6.2.1** See ei kehti mitte ainult õigusakti enda ja selle lisade kohta, vaid samuti sellega seotud õigusaktide, eelkõige rakendusaktide ja muude sama valdkonna õigusaktide sätete kohta. Üldiselt peab terminoloogia olema kooskõlas jõustunud õigusaktides kasutatavaga.
- 6.2.2** Sõnu tuleb kasutada nende tavapärase tähenduses. Kui sõnal on üld- või erialakeeles üks tähendus, kuid teistsugune tähendus õiguskeeles, tuleb säte sõnastada selliselt, et seda ei oleks võimalik mitmeti mõista.
- 6.2.3** Täpsuse huvides ning vältimaks probleeme õigusakti tõlgendamisel, võib osutada vajalikuks mõiste määratlemine (vt suunist nr 14).

Sisuline ühtsus

- 6.3** Terminoloogilist ühtsust tuleb kontrollida ka õigusakti sisu arvestades. Õigusaktis ei tohi olla sisemisi vastuolusid.
- 6.4** Määratlustest tuleb kinni pidada kogu õigusakti ulatuses. Termineid tuleb kasutada ühetaoliselt ning nende sisu ei tohi antud määratlusest erineda.

Õigusakti osad

(suunised nr 7–15)

7

KÕIK ÜHENDUSE ÜLDAKTID KOOSTATAKSE VASTAVALT STANDARDSTRUKTUURILE (PEALKIRI – PREAMBUL – REGULATIIVOSA – VAJADUSEL LISAD).

- 7.1** Pealkiri sisaldab õigusakti päises kogu vajaliku informatsiooni õigusakti määratlemiseks. Sellele võivad järgneda teatud tehnilised andmed (viide autentsele keelele, kohaldatavus EMPs, õigusakti number), mis on vajadusel lisatud pealkirja ja preambuli vahele.
- 7.2** Preambul hõlmab kogu selle osa, mis jääb õigusakti pealkirja ja regulatiivosa vahele, sisaldades volitusi, põhjendusi ning neile eelnevaid ja järgnevaid ametlikke vormeleid.
- 7.3** Regulatiivosa on õigusakti õigustloov osa. See koosneb artiklitest, mis võivad olla rühmitatud jaotisteks, peatükkideks ja jagudeks (vt tabelit suunises nr 15); sellel võib olla lisa.

Standardstruktuuri osade kohta vt vastavaid suuniseid.

Õigusakti liikide näidiste kohta vt lisa toodud LegisWrite'i näidiseid.

8

ÕIGUSAKTI PEALKIRI PEAB ESITAMA REGULEERIMISESEME VÕIMALIKULT LAKOONILISELT JA TÄIELIKULT NING EI TOHI LUGEJAT REGULATIIVOSA SUHTES EKSITADA. VAJADUSE KORRAL VÕIB ÕIGUSAKTI TÄISPEALKIRJALE JÄRGNEDA LÜHIPEALKIRI.

- 8.1** Pealkiri annab teavet õigusakti reguleerimisesemest ja peab eelkõige võimaldama kindlaks määrata, keda õigusakt puudutab. See peab andma võimalikult selge ettekujutuse õigusakti sisust. Koostaja ei tohiks koormata pealkirja kõrvalise teabega, vaid peaks pigem kasutama ühenduse õigusaktide eri valdkondadele iseloomulikke märksõnu (siinjuures on kasulik tutvuda ühenduse kehtivate õigusaktide loendi analüütilise struktuuriga).

- 8.2** Koostaja peaks seepärast kaaluma, missugust osa teabest pealkirjas edasi anda, tagamaks, et see ajendaks õigusaktiga otseselt seotud lugejat (näiteks mitte kõiki talunikke, vaid ainult kõiki õunakasvatajaid) lugema sellist pealkirja kandvat õigusakti.

Võtame näiteks pealkirja „Määrus ... Hiina Rahvavabariigi päritoluga ja Gainth Industrial Ltd., Macia Company Ltd., Yen Sheng Factory Ltd., Dongguan All Be Right Leathern Products Co. Ltd. ja Panyu Simone Handbag Ltd. poolt ühendusele ekspordiks müüdüd nahast käekottide impordile dumpinguvastase lõpliku tollimaksu taaskehtestamise kohta ning nõukogu määruse (EÜ) nr 1567/97 muutmise kohta, millega kohaldatakse kahele eksportijale kehtestatud individuaalseid tollimakse sidusettevõtetele, mis on alustanud nahast käekottide tootmist“.

Seda pealkirja võiks muuta järgmiselt:

„Määrus ... Hiina Rahvavabariigi päritoluga ja teatud eksportivate tootjate poolt ühendusele ekspordiks müüdüd nahast käekottide impordile dumpinguvastase lõpliku tollimaksu taaskehtestamise ning määruse (EÜ) nr 1567/97 muutmise kohta“.

- 8.3** Õigusakti pealkiri peab olema erinev teiste kehtivate õigusaktide pealkirjadest (samas vt punkti 8.4).
- 8.4** Erijuhu moodustavad varasemaid õigusakte muutvad õigusaktid. Pealkiri ei ole täielik, kui selles ei ole toodud muudetavate õigusaktide numbreid. Ilma sellise viiteta ei ole võimalik leida kõiki asjaomase õigusakti muudatusi. Kui õigusakti ainus eesmärk on muuta teist õigusakti, tuleb ära märkida kas muudetava õigusakti pealkiri ja number või selle number ja muutmise eesmärk. Kui aga kõnealuse õigusaktiga kehtestatakse iseseisvad sätted ja teist õigusakti muudetakse ainult lisaks sellele, märgitakse ära ainult selle õigusakti number.
- 8.5** Teine juht, millel tuleks peatuda, on rakendusaktide pealkirjad, kus põhiõigusaktile viidatakse üldsätete korral numברי ja pealkirjaga ning erisätete korral märgitakse ära number ja asjassepuutuv valdkond.
- 8.6** Üksikaktide puhul järgneb pealkirjale vajadusel viide autentse(te)le keel(t)ele.

Lühipealkiri

8.7 Õigusakti lühipealkirja kasutatakse vähem ühenduse õiguses, kus õigusakte määratletakse numbrite ja tähtede kombinatsiooniga (näiteks „1999/123/EÜ“), ja rohkem süsteemides, kus selline numereerimissüsteem puudub. Siiski on teatud juhtudel lühipealkirja kasutatud (näiteks määrus (EMÜ) nr 4064/89 = „Ühinemismäärus“) ning koostaja peaks õigusakti koostamisel vaagima, kas lühipealkiri on vajalik.

8.8 Lühipealkirjale kehtivad järgmised reeglid:

- ▶ lühipealkirja sätestatakse sõltuvalt õigusakti olulisusest õigusakti vastuvõtmisel, eeldades, et see võiks tulevikus kasulikuks osutada; lühipealkirja kasutamine ei ole soovitatav juhul, kui ühes valdkonnas on mitu seotud õigusakti, sest see võib põhjustada segadust;
- ▶ kui teises õigusaktis viidatakse õigusaktile esimest korda, kasutatakse viimase täispealkirja ja hiljem lühipealkirja;
- ▶ lühipealkirja kasutamine ei ole kohustuslik (tähtede ja numbrite kombinatsiooni kasutamine võib sõltuvalt asjaoludest olla mugavam ja kindlam viitamismeetod);
- ▶ kui lühipealkiri on olemas, on see pealkirja ainus lubatud lühendamisviis.

Kokkuvõtteks:

8.9 Õigusakti täispealkiri sisaldab:

- 1) viidet õigusakti liigile;
- 2) asjaomase ühenduse lühendit, õigusakti numbrit ja aastat;
- 3) õigusakti vastu võtnud institutsiooni(de) nime(sid);
- 4) vastuvõtmise kuupäeva;
- 5) lühiviidet reguleerimisesemele.

9

**VOLITUSTE EESMÄRGIKS ON ESITADA ÕIGUSAKTI
ÕIGUSLIK ALUS JA ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISELE
EELNEVA MENETLUSE PÕHISAMMUD.**

- 9.1** Preambuli alguses olevates volitustes esitatakse:
- ▶ õigusakti õiguslik alus ehk norm(id), mis annab (annavad) pädevuse õigusakti vastuvõtmiseks;
 - ▶ kohustuslikud ettepanekud, soovitusel, algatused, eelnõud, taotlused ja arvamused¹, millele järgneb vajadusel kasutatava menetluse liik (eelkõige kaasotsustamismenetlus, koostöömenetlus);
 - ▶ teatud arvamused ja teised mittekohustuslikud menetluse etapid, eelkõige Euroopa Parlamendi arvamused juhtudel, kui parlamendi nõusoleku küsimine ei ole kohustuslik.

Tuleb kontrollida, et volitustena kirjutatu oleks tõesti volitus ning et selle koht ei oleks hoopis õigusakti muus osas (vt punkte 9.13 ja 9.14).

Esitusviis

- 9.2** Volitused algavad enamjaolt sama väljendiga (eesti keeles „võttes arvesse”, inglise keeles „Having regard to”, prantsuse keeles „vu”).

Õiguslik alus

- 9.3** Esimene volitus on üldviide asutamislepingule, mis annab selle meetme üldise õigusliku aluse.

Volitus koostatakse järgmiselt: „võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut ...” või „võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut ...” või „võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ...”.

Kui tuleb viidata rohkem kui ühele asutamislepingule, tuleb neile viidata järjestuses: EÜ, Euratom.

¹ Komiteemenetluse arvamuste kohta vt punkti 10.17.1.

- 9.4** Kui õigusakti otsene õiguslik alus tuleneb asutamislepingu sättest, täiendatakse üldvolitust sõnadega „...“, eriti selle artiklit ...“, millele järgneb vastav artikli number².

Näide:

„võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 37“.

- 9.5** Kui aga õigusakti otsene õiguslik alus tuleneb teisest õigusest³, viidatakse asjaomasele õigusaktile teises volituses, kus vastavale artiklile eelnevad sõnad „...“, eriti selle artiklit ...“.

Näide:

„võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 30. juuni 1992. aasta määrust (EMÜ) nr 1766/92 teraviljaturu ühise korralduse kohta (*), eriti selle artikli 13 lõiget 5;“

- 9.6** Õiguslikku alust tuleb selgelt eristada sätetest, mis määratlevad tehtavate otsustuste reguleerimiseseme, materiaal-õiguslikud eeldused ja tingimused. Menetlussätted (näiteks EÜ asutamislepingu artiklid 251 ja 300) ei anna õiguslikku alust.

Näiteks määruses, mis kehtestab ühise põllumajanduse turukorralduse, tuleks viidata EÜ asutamislepingu artiklile 37, mis annab nõukogule pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist volitused teha kvalifitseeritud häälteenamusega otsus komisjoni ettepaneku suhtes, ja mitte artiklile 33, mis määratleb ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid, ega ka artiklile 34, mis sätestab ühise korralduse aluspõhimõtted.

- 9.7** Erijuhtudeks on EÜ asutamislepingu artiklis 300 sätestatud korra kohaselt sõlmitud rahvusvahelised kokkulepped ning EÜ asutamislepingu IV jaotise asjaomaste sätete alusel vastu võetud õigusaktid.

² Kui õigusakt põhineb ühinemisakti sättel, kasutatakse väljendusvormi: „võttes arvesse ... ühinemisakti, eriti selle artiklit ...“ või „...“, eriti selle protokoll nr ... artiklit ...“.

³ Teise õiguse sättele viidatakse järgmiselt: viites esitatakse õigusakti täispealkiri ja sellele järgnevas joonealuses märkuses näidatakse ära asjakohane ELT (seeria, number, kuupäev ja lehekülj), milles akt on avaldatud.

Näide:

„võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 37 koostoimes artikli 300 lõikega 2 ja artikli 300 lõike 3 esimese lõiguga“.

- 9.8** Kui õigusakti mitmes artiklis sätestatakse edaspidi vastuvõetavate otsuste eesmärk ja mingis muus artiklis institutsioon, kes on volitatud neid otsuseid vastu võtma, tuleb volitustes viidata ainult viimasele artiklile.
- 9.9** Kui õigusaktis on ühes artiklis üks lõige meetmete eesmärgi ja teine lõige õigusakti vastuvõtmise pädevuse kohta, viidatakse volitustes ainult viimasele lõikele⁴, mitte kogu artiklile.

Näiteks piima ja piimatoodete tariifikvootide üksikasjalike eeskirjade vastuvõtmisel tuleb viidata nõukogu määruse (EÜ) nr 1255/1999 artikli 29 lõikele 1.

Menetlusetapid

- 9.10** Ettevalmistavate aktide ja eelkõige Euroopa Parlamendi, kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee arvamuste kohta käivatele volitustele tuleb lisada joonealune märkus, kus on näidatud Euroopa Liidu Teataja, milles arvamus avaldati (näiteks: ELT C 128, 9.6.2003, lk 11). Kui arvamus ei ole veel avaldatud, tuleb näidata arvamuse andmise kuupäev.

Näide:

„[...] 10. aprilli 2003. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata)“.

- 9.11** Volitus kaasotsustamismenetluse kohta sõnastatakse järgmiselt:

„teeb otsuse asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras“.

Sellele järgneb joonealune märkus, milles esitatakse kõik menetluse etapid. Kui lepitamine on olnud edukas, sõnastatakse volitus järgmiselt:

„teeb otsuse, toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras vastavalt lepituskomitees ... [kuupäev alalütlevas] heaks kiidetud ühistekstile“.

⁴ Kui lõige sisaldab erinevates lõikudes kahte volitust, näiteks ühte nõukogule ja teist komisjonile, tuleb viidata vastavale lõigule.

- 9.12** Menetluse kohta käivat volitust tuleks kasutada teatud õigusaktide puhul, mille vastuvõtmise õiguslik alus viitab asutamislepingu mõnes muus artiklis sätestatud vastuvõtmismenetlusele. Näiteks viitab artikli 110 lõige 3 (õiguslik alus) artikli 107 lõikes 6 sätestatud menetlusele. Viimasele artiklile tuleks viidata samamoodi nagu artiklile 251.

Volituste sisu piiritlemine

- 9.13** Volituste koostamisel tuleb tagada, et need puudutaksid kas õiguslikku alust või menetlust. Kui viide õiguslikuks aluseks mitteolevate sätete sisule on vajalik regulatiivosast täpselt arusaamiseks või selle õiguspärasuse kontrollimiseks, tuleb selline viide teha põhjendustes. Taustinformatsioonina antavad üldisemad selgitused tuleks esitada seletuskirjas.
- 9.14** Volituste osas ei tohi teha viiteid EÜ asutamislepingu üldistele institutsioonidele käsitlevatele sätetele (näiteks artiklitele 205 ja 249), mis samuti kehtivad kõnealuse õigusakti kohta.

NB! Teatud ettevalmistavaid etappe (tehniliste üksuste arvamused, mittekohustuslikud konsultatsioonid) kirjeldatakse tavaliselt volituste osa lõpus, kasutades selliseid väljendeid nagu „võttes arvesse ... arvamust”, „pärast konsulteerimist”.

Näiteks:

- nõukogu otsuses, millega kinnitatakse uurimisprogramm:
„võttes arvesse teadus- ja tehnikauuringute komitee (Crest) arvamust”,
- liikmesriikide valitsuste esindajate ülemkogul tehtud sisekokkuleppes või otsuses:
„pärast konsulteerimist komisjoniga” või
„kokkuleppel komisjoniga”,
- komisjoni õigusaktides, mis on vastu võetud nõuandekomitee menetluses:
„pärast konsulteerimist [komitee nimetus] nõuandekomiteega”⁵.

⁵ Samas viidatakse korralduskomitee või regulatiivkomitee konsultatsioonile põhjenduste lõpus (vt punkti 10.17).

10

**PÕHJENDUSTE EESMÄRGIKS ON LÜHIDALT ESITADA
REGULATIIVOSA PÕHISÄTETE VASTUVÕTMISE
PÕHJUSED ILMA NEID KORDAMATA VÕI ÜMBER
SÕNASTAMATA. NEED EI TOHI SISALDADA
NORMATIIVSÄTTEID EGA POLIITILISI ÜLESKUTSEID.**

- 10.1** Põhjendused on õigusakti vajalikkust põhjendav osa. Põhjendused paiknevad volituste ja regulatiivosa vahel. Põhjendav osa algab sõnadega „ning arvestades järgmist:” ning jätkub nummerdatud punktidega (vt suunist nr 11), mis koosnevad ühest või enamast täislausetest. Nendes ei kasutata käskivat kõneviisi ning need ei tohi olla segi aetavad regulatiivosaga.
- 10.2** Määrused, direktiivid ja otsused peavad olema põhjendatud. Eesmärk on võimaldada asjaomastel isikutel teha kindlaks asjaolud, millest lähtudes kõnealuse õigusakti kehtestanud institutsioon oma volitusi kasutab (vt 4. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas C-24/62: Saksamaa vs. komisjon, EKL 1963, lk 131), anda vaidluse pooltele võimalus oma huve kaitsta ja võimaldada Euroopa Kohtul ühenduse institutsioonide aktide üle järelevalvet teostada.
- 10.3** Kui on vaja meelde tuletada õigusakti ajaloolist tausta, esitatakse faktid kronoloogilises järjestuses. Erisätetega seotud põhjendused esitatakse nende sätete esinemisjärjekorras.

Terviklikus õigusakti põhjendavas osas tuleks esitada:

- oluliste faktide ja õiguslike küsimuste kokkuvõtlikud selgitused ja
- järeldus, et regulatiivosas sätestatud meetmete vastuvõtmine on vajalik või kohane.

- 10.4** Ühenduse õigusakti põhjendava osa sisu kohta ei ole võimalik täpsemaid juhiseid anda. On võimatu ühtlustada eri valdkondi katvate või erinevatel asjaoludel vastu võetud üld- ja üksikaktide põhjenduste väljendeid.

Siiski on põhjendava osa jaoks olemas teatud põhireeglid

- 10.5** Põhjendustes tuleks lühidalt põhjendada, miks õigusakti regulatiivosa peamisi sätteid on vaja. Seega:

- 10.5.1** Põhjendustes tuleks esitada **tõelised põhjused**. Sellega ei tohiks sätestada õiguslikku alust (mis peab olema volituste osas) ega korrata pädevusnormide osi, millele on juba õigusliku alusena viidatud. Samuti on üleliigsed või otstarbetud põhjendused, milles esitatakse ainult õigusakti reguleerimisvaldkond või korratakse või isegi sõnastatakse ümber sätted ilma nende põhjusi välja toomata.
- 10.5.2** Põhjendustest kujul „tuleks võtta meetmeid...“, mis ei too välja meetmete põhjusi, tuleks loobuda.
- 10.5.3** Õigusakti põhjendades ei saa piirduda üksnes viitega teise õigusakti põhjendustele (vt 27. septembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 230/78: Eridania-Zuccherifici nazionali ja Società italiana per l'industria degli zuccheri vs. ministro per l'agricoltura e le foreste, ministro per l'industria, il commercio e l'artigianato e la spa zuccherifici meridionali, EKL 1979, lk 2749, ja 26. novembri 1975. aasta otsus kohtuasjas 73/74: Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique vs. komisjon, EKL 1975, lk 1514).
- 10.5.4** Põhjendused peavad olema seotud regulatiivosaga ning peavad niivõrd, kui võrd see on võimalik, olema samas järjestuses sätetega, mille kohta põhjendused käivad.
- 10.6** Iga üksiku sätte vastuvõtmise põhjendusi ei ole vaja ära näidata. Sellegipoolest tuleb alati esitada õigusakti kehtetuks muutmise või sätte väljajätmise põhjendused (vt ka punkti 10.14).
- 10.7** Tuleks loobuda põhjendustest, mis ei põhjenda regulatiivosa sätete vajalikkust. Erandina on sellised põhjendused lubatavad järgmistel juhtudel:
- pidades silmas EÜ asutamislepingu artiklit 308, mille puhul tuleb kasutada järgmist sõnastust:
„Asutamisleping ei näe [selle otsuse] vastuvõtmiseks ette muid volitusi peale artiklis 308 antud volituste“
 - kui on võimalik valida mitme õigusliku aluse vahel, näiteks: EÜ asutamislepingu artiklite 37 ja 94 või 95 vahel; artiklite 95 ja 175 vahel; artiklite 26, 37 ja 133 vahel; sel juhul tuleb välja tuua õigusliku aluse valiku põhjused.

10.8 Kui õiguslik alus lubab vastu võtta õigusakti selle liiki täpsustamata („nõukogu võtab vastu vajalikud meetmed ...”) ning sobiv liik ei selgu võetava meetme sisust, tuleb esitada põhjused, miks selline õigusakti liik valiti. Kui sel juhul oleks näiteks võimalik taotletavat seadusandlikku eesmärki saavutada otsekohaldatava määrusega, tuleks selgitada, miks eelistatakse vastu võtta direktiiv, mis tuleb riiklikusse õigusesse üle võtta. Koostaja peab samuti võtma arvesse EÜ asutamislepingule lisatud protokollis toodud juhiseid lähimus- ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamise kohta.

Põhjuste esitamise kohustuse ulatus sõltub kõnealuse õigusakti või sätte laadist

a) Üldaktid

10.9 Põhiõigusaktides tuleks põhjendavas osas püüda pigem lahti seletada õigusakti mõtet, kui põhjendada kõiki üksikuid sätteid. Samas võib mõne üksiku sätte puhul tuua välja põhjuseid kas nende olulisuse tõttu või seepärast, et need ei lange kokku õigusakti üldise mõttega.

10.10 Rakendusaktides esitatavad põhjused on paratamatult spetsiifilisemad, ehkki alati tuleks püüelda selle poole, et põhjused jääksid lühidateks ja täpseteks.

10.11 Siiski ei ole rakendusaktides esitatud põhjustes vajalik kajastada ega hinnata õigusakti vastuvõtmise aluseks olevaid asjaolusid. Nii näiteks oleks imporditolle või põllumajandustoetusi kehtestavate õigusaktide üksikasjalik, ka arvutusi sisaldav põhjenduste osa ebapraktiline. Selle asemel tuleks piirduda viitega arvutustes kasutatud tingimustele ja meetoditele, näidates ühelt poolt õigusakti vastuvõtmiseni viinud üldolukorda ning teiselt poolt seatud üldeesmärgi (vt 1. detsembri 1965. aasta otsus kohtuasjas 16/65: *Schwarze vs. Einfuhr-und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel*, EKL 1965, lk 877).

b) Üksikaktid

10.12 Üksikakti andmise põhjused tuleks sõnastada täpsemalt, eriti juhul, kui tegemist on taotluse rahuldamata jätmisega.

10.13 See kehtib näiteks konkurentsiootsuste kohta, kus tuleb kirjeldada keerulisi õiguslikke ja faktilisi asjaolusid. Kuna otsus peab sellest hoolimata jääma

selgeks, tuleb samaaegselt püüelda selle poole, et põhjendused jääksid lühidateks.

c) Erisätted

10.14 Erilist tähelepanu tuleb pöörata järgmiste sätete põhjendamisele:

- ▶ sätted, millega kehtestatakse erand;
- ▶ üldregulatsioonist kõrvale kalduvad sätted;
- ▶ üldpõhimõtetest erandeid ette nägevad sätted, näiteks tagasiulatuva jõuga sätted;
- ▶ sätted, mis võivad kahjustada teatud asjaosaliste huve; ning
- ▶ sätted, mis jõustuvad õigusakti avaldamise päeval.

d) Põhjendused õigusakti lähimuse ja proportsionaalsuse kohta

10.15 Nende põhimõtete jaoks tuleks lisada eraldi põhjenduste osa.

10.15.1 Oma õigusloomealaste volituste kasutamisel võtavad institutsioonid arvesse lähimuspõhimõtet ning selgitavad, õigusakti seletuskirjas ja kokkuvõtlikumalt põhjendustes, kuidas nad seda põhimõtet järgivad.

10.15.2 Lähimuse põhimõtte järgimist kajastava põhjenduse tekst võib olenevalt asjaoludest erineda, kuid peab vastama punktis 10.15.3 esitatud struktuurile. Siiski tuleb arvestada, et EÜ asutamislepingu artiklis 5 tehakse vahet erinevatel valdkondadel sõltuvalt sellest, kas ühendusel on selles ainupädevus või jagatud pädevus⁶.

10.15.3 Valdkondades, kus ühendusel on ainupädevus, nõutakse ainult artikli 5 lõikes 3 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte järgimist. Seepärast koosneb põhjendus järgmistest osadest:

„Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele on vajalik ja asjakohane põhieesmärgi [kirjeldage üldeesmärki] saavutamiseks kehtestada reeglid [kirjeldage kõnealuse õigusaktiga reguleeritud erimeetmeid] kohta. Vastavuses asutamislepingu artikli 5 lõikega 3 ei välju [nimetage õigusakt] seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikest piiridest.“

⁶ Vt siinkohal komisjoni 18. jaanuaril 1996. aastal vastuvõetud õigusloome poliitika üldistele suunistele (SEK(1995) 2255/7) lisatud õigusaktide kontrollnimekirja.

- 10.15.4** Kui ühendusel ei ole ainupädevust, sisaldavad põhjendused viiteid nii lähimusele kui ka proportsionaalsusele, nagu on toodud järgmises näites:

„Kuna ... [nimetada meetmed] eesmärki/eesmärke, nimelt ... [nimetada põhjused], ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning (seetõttu) / [nimetada meetme(te) ulatus või toime] on seda parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe ... [nimetada õigusakt] nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.“

Komitoloogiapõhjendused

- 10.16** Põhiõigusaktides, mis sisaldavad komisjoni rakendamisevolituste kasutamiseks komiteemenetlust, tehakse standardpõhjenduses viide nõukogu otsusele 1999/468/EÜ⁷.

Viide konsultatsioonidele

- 10.17** Nõukogu otsuses 1999/468/EÜ kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused. Selles otsuses ette nähtud konsultatsioonidele viidatakse rakendusvolituse kasutamisel vastu võetud komisjoni õigusakti preambulis.
- 10.17.1** Korralduskomitee (otsuse artikkel 4) või regulatiivkomitee (otsuse artikkel 5) konsultatsioonil on alati õiguslikud tagajärjed, mis erinevad sõltuvalt põhiõigusaktist. Asjaolule, et komiteega on konsulteeritud, ei viidata mitte volituste osas, vaid põhjenduste osa lõpus. (Nõuandekomitee konsultatsioonile viitamise kohta vt punkti 9.14.)
- 10.17.2** Sellest lähtuvalt kasutatakse eri juhtudel ka erinevaid väljendeid.

⁷ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

Finantspõhjenduste lisamine õigusakti

10.18 17. mail 2006. aastal kiitsid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon heaks institutsioonidevahelise kokkuleppe eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta⁸, mis asendab alates 1. jaanuarist 2007 Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe eelarvemenetluse parandamise ja eelarvedistsipliini kohta⁹. Kokkuleppe punktis 37 sätestatakse, et kaasotsustamismenetluse raames vastu võetud õigusaktid, mis käsitlevad mitmeaastasi programme, sisaldavad sätet, millega seadusandja määrab kindlaks programmi rahastamispaketi. Sättele lisatakse järgmine standardvormiline põhjendus:

„Käesolev [õigusakt] kehtestab rahastamispaketi, mis on eelarvepädevatele institutsioonidele peamiseks juhiseks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punkti 37 tähenduses.“

10.19 Vastavalt 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe punktile 38 ei sisalda mitmeaastasi programme käsitlevad õigusaktid, mida ei võeta vastu kaasotsustamismenetluse raames, „vajalikuks peetavat summat“. Seetõttu sisaldavad komisjoni ettepanekud finantssäteid ainult punktis 10.18 nimetatud õigusaktide kohta. Kui nõukogu soovib kindlaks määrata lähtesumma, käsitletakse seda seadusandja tahte väljendusena ja see ei mõjuta eelarvepädevate institutsioonide pädevust, mis on määratletud EÜ asutamislepingus. Seda sätet tuleb mainida kõikides õigusaktides, mis sisaldavad sellist finantsviidet¹⁰.

10.19.1 Sellisel juhul sisaldab õigusakt järgmist põhjendust:

„Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 38 määratletud lähtesumma on lisatud käesolevasse [õigusakti] kogu programmi

⁸ ELT C 139, 14.6.2006, lk 1.

⁹ EÜT C 172, 18.6.1999, lk 1.

¹⁰ Vastav regulatiivosa säte on sõnastatud järgnevalt:
„Lähtesumma [programm] rakendamiseks ajavahemikul ... on ... lga-aastaseid assigneeringuid määravad eelarvepädevad institutsioonid finantsperspektiivi piires.“

kehtivuse ajaks, ilma et see mõjutaks eelarvepädevate institutsioonide EÜ asutamislepingus määratletud pädevust.”

- 10.19.2** Kui lähtesumma osas on 4. märtsi 1975. aasta ühisdeklaratsioonis¹¹ ette nähtud lepitusmenetluse alusel saavutatud Euroopa Parlamendiga kokkulepe, käsitatakse seda lähtesummana punkti 10.18 tähenduses.
- 10.19.3** Sel juhul kasutatakse punktis 10.18 toodud põhjenduse asemel järgmist põhjendust, kusjuures regulatiivosa jääb samaks:

„Euroopa Parlament ja nõukogu on 4. märtsi 1975. aasta ühisdeklaratsioonis ... ette nähtud lepitusmenetluse alusel jõudnud kokkulepele summas, mis on kogu mitmeaastase programmi kehtivuse ajal lähtekohaks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punkti 37 tähenduses.”

11

IGA PÕHJENDUS NUMMERDATAKSE.

- 11.1** See tava on õigusaktide selguse ja viitamise lihtsuse huvides ilmselgelt põhjendatud nii enne kui ka pärast teksti vastuvõtmist.
- 11.2** Samal põhjusel kehtib see üldine tava mitte üksnes üldaktide, vaid ka institutsioonide kõikide formaalsete õigusaktide kohta (pealkiri, preambul, regulatiivosa).
- 11.3** Esitusviis on järgmine:
- „ning arvestades järgmist:
- (1) [Algab suurtähega]
- (2) [Algab suurtähega] ...,“
- 11.4** Ühteainsat põhjendust ei nummerdata.

¹¹ EÜT C 89, 22.4.1975, lk 1.

SIDUVA ÕIGUSAKTI REGULATIIVOSA EI TOHI SISALDADA MITTENORMATIIVSEID SÄTTEID, NÄITEKS SOOVE VÕI POLIITILISI AVALDUSI, EGA SÄTTEID, MIS KORDAVAD VÕI SÖNASTAVAD ÜMBER ASUTAMISLEPINGUTE LÕIKEID VÕI ARTIKLEID, EGA SÄTTEID, MIS KORDAVAD JUBA KEHTIVAJD ÕIGUSNORME.

ÕIGUSAKTID EI TOHI SISALDADA TEISTE ARTIKLITE SISU VÄLJENDAVAJD VÕI ÕIGUSAKTI PEALKIRJA KORDAVAJD SÄTTEID.

12

Mittennormatiivsed sätted siduvates õigusaktides

- 12.1** Õigusaktide tekst peab piirduma üksnes reguleeritavaga. Siduvad õigusaktid sisaldavad kehtestataवाद õigusnorme ja õigusakti õigeks mõistmiseks ja rakendamiseks vajalikke informatiivseid sätteid (näiteks reguleerimisala, määratlused). Kõik muu on üleliigne: soovid, tahteavaldused ja deklaratsioonid ei kuulu siduva õigusakti regulatiivossa. „Soovitav“ ja „siduv“ välistavad üksteist.

Näide direktiivi mittenormatiivsest sättest, mida tuleks vältida:

„Ökomärgisega toodete kasutamise edendamiseks peaksid komisjon ja teised ühenduse institutsioonid ning siseriikliku tasandi ametiasutused näitama eeskuju, sätestades nõuded oma toodetele, ilma et see piiraks ühenduse õiguse kohaldamist.“

See säte väljendab soovi, mis ei pane adressaatidele kohustusi. Seepärast ei kuulu see mitte siduvasse õigusakti, vaid kõnealuse õigusaktiga seonduvasse teatisse või soovitusse.

Sätted, mis kordavad või sõnastavad ümber asutamislepingu või teiste õigusaktide lõikeid või artikleid

- 12.2** Selliste sätete kasutamine on kasutu ja isegi ohtlik. Toogem näide EÜ asutamislepingu artiklil 40 põhinevast õigusaktist, millele põhjendustes korrapäraselt viidatakse. On kasutu koostada lõiget, mis kordab artikli 39

lõiget 1, mille kohaselt „tagatakse töötajate liikumisvabadus ühenduse piires“. Koostaja peab näitama, kuidas ta kavatseb seda sätet rakendada, mitte piirduma selle taasesitamisega. Pealegi on selline taasesitamine ohtlik, kuna kõrvalekaldumine algsõnastusest võib jätta mulje, et sooviti saavutada algtekstist erinevat tulemust, ning võib isegi luua selleks teatud eeldused.

Sätted, mis viitavad ainult teiste artiklite sisule

12.3 Need sätted on üldjuhul sõnastatud järgmiselt:

„Selle süsteemi loomiseks võtab nõukogu vastu artiklites 3, 4 ja 5 sätestatud meetmed.“

Need ei lisa midagi õigustekstile, kuna kõnealused artiklid sisaldavad kogu vajaliku informatsiooni nende rakendamise kohta. Lisaks tekitab selline struktuur segadust, jättes selgusetuks, milline on normile vastavate tulevaste rakendusmeetmete õiguslik alus: kas selleks on viidet sisaldav artikkel või artikkel, millele viidatakse.

Sätted, mis kordavad õigusakti pealkirja

12.4 Isegi kui ei ole võimalik vältida õigusakti pealkirja kordamist muudes teksti osades (näiteks õigusakti sisu ning reguleerimisala määratlevas artiklis), peavad vastavad sätted olema täpsemad ja sisaldama lisaväärtust. Vastasel juhul ei ole sellistel sätetel normatiivset sisu ning need võivad muuhulgas tekitada segadust õigusaktiga kehtestatud õiguste ja kohustuste osas.

13

VAJADUSE KORRAL LISATAKSE REGULATIIVOSA ALGUSESSE ÕIGUSAKTI REGULEERIMISESET JA REGULEERIMISALA MÄÄRATLEV ARTIKKEL.

- 13.1** „Reguleerimisese“ tähistab õigusakti sisu, samal ajal kui „reguleerimisala“ viitab õiguslikele või faktilistele asjaoludele ning isikutele, kelle suhtes seda õigusakti kohaldatakse.
- 13.2** Rahvusvaheliste kokkulepete puhul tavaks olev esimene artikkel, kus määratletakse õigusakti reguleerimisese ja reguleerimisala, esineb

võrdlemisi sageli ka ühenduse õigusaktides. Selle lisamise otstarbekuse üle tuleks igal üksikjuhul eraldi otsustada.

- 13.3** Sellisest artiklist ei ole kasu, kui see on ainult pealkirja ümbersõnastamine. Samas võib see lugejale pakkuda informatsiooni, mida pealkirja lühiduse huvides ei lisatud, kuid mis võimaldab tal kohe kindlaks teha, kas õigusakt puudutab teda või mitte. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et lugejatele ei antaks eksitavat informatsiooni.

Kui näiteks sellises artiklis on sätestatud, et õigusakt kehtib „sõidukite kohta, mille maksimaalne kiirus on 25 km/h või rohkem“, võib kõnealune õigusakt sisaldada sätteid, mis kehtivad ainult sõidukite kohta, mille maksimaalne kiirus on 50 km/h, sest niisugune sõiduk kuulub igal juhul määratletud reguleerimisalasse. Samas ei tohi seal olla sätteid sõidukite kohta, mille maksimaalne kiirus on näiteks 20 km/h, kuna sellise sõiduki tootja või omanik, kes on lugenud artiklit reguleerimisala kohta, ei pruugi lugeda regulatiivosa ülejäänud sätteid.

- 13.4** Mõnikord ei ole erinevus reguleerimisala ja määratluse vahel selge. Järgmises näites sätestab antud määratlus ka õigusakti reguleerimisala:

„Artikkel 1. Käesolevas direktiivis tähendab „sõiduk“ teedel kasutamiseks mõeldud, kerega või kereta, vähemalt neljarattalist mootorsõidukit, mille valmistajakiirus ületab 25 kilomeetrit tunnis, ja selle haagiseid, välja arvatud rööbastel liikuvad sõidukid, põllutöötraktorid ja -masinad ning töösõidukid.“

Selle artikli saaks samahästi sõnastada: „Artikkel 1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ... mootorsõidukite suhtes, mis on mõeldud ...“, lause lõpus sõnadega „edaspidi „sõiduk““. Tavaliselt tulekski sellist lahendust eelistada. See teeb võimalikuks reguleerimisala selgema ja täpsema sätestamise.

14

KUI ÕIGUSAKTIS KASUTATUD MÕISTED EI OLE ÜHESELT MÕISTETAVAD, TULEKS KÕIK NEED MÄÄRATLEDA ÜHESAINSAS ARTIKLIS ÕIGUSAKTI ALGUSES. MÄÄRATLUSED EI TOHI SISALDADA ISESEISVAID NORMATIIVSÄTTEID.

14.1 Termineid tuleb kasutada nende üldlevinud või erialakeelses tähenduses. Õigusliku selguse huvides võib olla vajalik õigusaktis eneses selles kasutatavate terminite määramine. See kehtib muuhulgas juhul, kui mitmetähenduslikku terminit tuleb mõista ainult ühes tähenduses või kui õigusakti eesmärgist tulenevalt määratletakse terminit tema üldlevinud tähendusest kitsamalt või laiemalt. Termin määramine ei tohi olla vastuolus termini üldlevinud tähendusega.

Määratletud terminit tuleb samas tähenduses kasutada läbivalt terves õigusaktis.

14.2 Suunise teine lause kirjeldab levinud normitehnilist viga.

14.2.1 Näide normitehnikale mittevastavast sättest:

„d) „kaebus” tähendab ükskõik millise laeva ohutusest huvitatud isiku poolt ... esitatud teavet ..., välja arvatud juhul, kui asjaomane liikmesriik peab esitatud teavet või kaebust ilmselgelt alusetuks; teabe või kaebuse esitanud isikut ei tohi asjaomase laeva omanikule avaldada.”

14.2.2 Lause allajoonitud osa ei ole määratlus, vaid eraldi õigusnorm.

14.3 Norm tuleks paigutada teiste õigusnormide hulka. Toodud näites võiks autor selle paigutada sobivasse kohta mõnes muus artiklis („... Kui liikmesriik saab kaebuse, mida ta peab ilmselgelt alusetuks, ..., siis ta ...”), lisades teise lõiguna lause „Teabe või kaebuse esitanud isikut ...”.

14.4 Keeld lisada määratlusse iseseisvaid norme ei tulene ainult jäikadest loogikareeglitest. Juhul kui määratlus sisaldab selliseid elemente, ei asu kõik normatiivsed elemendid ühes kohas ning nii võivad mõned neist jääda lugejal tõlgendamise käigus tähelepanuta.

REGULATIIVOSA PEAKS VÕIMALUSEL OLEMA STANDARDSE STRUKTUURIGA (REGULEERIMISESE JA REGULEERIMISALA – MÕISTED – ÕIGUSED JA KOHUSTUSED – RAKENDAMISVOLITUSI SISALDAVAD SÄTTED – MENETLUSSÄTTED – RAKENDAMISMEETMED – ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED).

REGULATIIVOSA JAGATAKSE ARTIKLITEKS NING PIKKUSEST JA KEERUKUSEST OLENEVALT JAOTISTEKS, PEATÜKKIDEKS JA JAGUDEKS. KUI ARTIKKEL SISALDAB LOETELU, TULEKS IGA LOETELUS OLEV PUNKT MÄÄRATLEDA PIGEM NUMBRI VÕI TÄHE KUI TAANDE ABIL.

15

15.1 Järgnevat regulatiivosa standardstruktuuri osade suhtes kehtivad teatavad vorminõuded:

- 1) reguleerimise ja reguleerimisala (vt suunist nr 13);
- 2) mõisted (vt suunist nr 14);
- 3) rakendusvolitusi sisaldavad sätted. Komiteemenetlust reguleerivate sätete puhul järgitakse LegisWrite'i näidistes kasutatud vorminõudeid;
- 4) rakendusmeetmed. Liikmesriigi poolt direktiivi siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise tähtaegu ja detailseid reegleid käsitlevate sätete puhul järgitakse ettenähtud vormi (vt LegisWrite'i). Standardvorm on ka teistel sätetel, näiteks sätetel riigi tasandil kohaldatavate karistuste või võimalike õiguskaitsevahendite kohta;
- 5) ülemineku- ja lõppsätted. Need hõlmavad:
 - varasemate õigusaktide kehtetuks tunnistamist (vt suunist nr 21). Kehtetuks tunnistamise kuupäev tuleb selgesõnaliselt sätestada juhul, kui see erineb vastuvõetava õigusakti jõustumise kuupäevast;
 - üleminekusätteid vanalt süsteemilt uuele. Keelekasutus ja kõik eespoolmainitud kuupäevad ei tohi jätta kahtlust, millise perioodi jooksul pärast uue süsteemi kehtima hakkamist kohaldatakse kõiki varasemaid sätteid või osa nendest;

- varasemaid õigusakte muutvaid sätteid (vt suunist nr 18);
- perioodi, mille jooksul õigusakti kohaldatakse (vt suunist nr 20).

15.2 Teised elemendid – õigused ja kohustused ning menetlussätted – moodustavad õigusakti normatiivse osa ning nende vorm sõltub õigusakti eesmärgist ja kehtestatava süsteemi keerukuse astmest.

15.3 Kui artikkel sisaldab loetelu, tuleb pöörata tähelepanu sellele, et loetelu iga element oleks kooskõlas ja otseselt seotud sissejuhatavate sõnadega. Selle eesmärgi saavutamiseks on soovitatav vältida iseseisvate lausete või lõikude lisamist loetelusse.

Näide sõnastusest, mida tuleks vältida:

„Pädevad asutused peavad teostama kontrolli, et kindlustada:

- üleantava kauba vastavus ostule;

Järelevalvet teostatakse ühenduse töötluskoefitsientidele viidates, kui viimased on olemas. Teistel juhtudel tuginetakse järelevalvet teostades asjaomase tegevusharu üldtunnustatud koefitsientidele:

- toormaterjali reeglipärane lõppkasutus;
- vastavus ühenduse õigusele.”

Eelistada tuleks teksti järgmisel kujul:

„Pädevad asutused teostavad kontrolli, et kindlustada üleantava kauba vastavus sooritatud ostule.

Nad teostavad järelevalvet ühenduse töötluskoefitsientidele viidates, kui viimased on olemas. Kõikidel muudel juhtudel tuginetakse järelevalvet teostades asjaomase tegevusharu üldtunnustatud koefitsientidele.

Kontrolli teostatakse ka toormaterjali nõuetekohase kasutamise ja ühenduse õigusele vastavuse üle.”

15.4 Õigusakti regulatiivosa jaotuselemendid on esitatud alljärgnevas tabelis. Lihtsa struktuuriga õigusaktid jagunevad artikliteks ja lõigeteks. Õigusaktide suuremad alajaotised on peatükid, mis on vajaduse korral liigendatud jagudeks. Ainult teksti erakordse keerukuse korral võib peatükke liigendada jaotisteks, mida võib omakorda jagada osadeks.

Nimetus	Tähis	Viitamise viis	Märkused
I Suuremad alajaotised			Neil alajaotistel võib olla pealkiri.
– osa	I, II osa (või esimene osa, teine osa)	I, II osa (või esimene osa, teine osa)	Kasutatakse (koos või eraldi) teatud pikkades ja väga struktureeritud tekstides.
– jaotis	I, II jaotis	I, II jaotises	
– peatükk	I, II peatükk või 1., 2. peatükk	I, II või 1., 2. peatükis	
– jagu	1., 2. jagu	1., 2. jaos	
II Põhiüksused			Neil üksustel võib olla pealkiri.
– artikkel või	ainus artikkel või artikkel 1, 2	ainsas artiklis artiklis 1, 2	Läbiv numeratsioon (isegi juhul, kui on suuremaid alajaotisi).
– punkt	I, II (või A, B) või I. (või A. või 1.)	I, II punktis (või punktis A, B) I punktis (punktis A või punktis 1)	Kasutatakse teatud soovitustes, resolutsioonides, deklaratsioonides ja aruannetes.
III Alajaotised			Alajaotistel ei ole pealkirja.
– lõige (nummerdatud)	1., 2.	lõikes 1, 2	Artikli iseseisvad alajaotised.
– lõik (nummerdamata)	puudub	esimeses lõigus	Artikli mitteiseseisvad elemendid.
– punkt	a), b)	punktis a, b	Tavaliselt eelneb neile sissejuhatav lause.
– alapunkt	1), 2) i), ii), iii), iv)	punktis 1, 2 alapunktis i), ii)	
– taane	–	esimeses taandes	Lõpeb punktiga.
– lause	puudub	esimeses lauses	

Viited õigusakti piires ja viited teistele õigusaktidele

(suunised nr 16-17)

TEISTELE ÕIGUSAKTIDELE PEAKS VIITAMA MINIMAALSELT. VIIDETES TULEB TÄPSELT NÄIDATA, MILLISELE ÕIGUSAKTILE VÕI SÄTTELE VIIDATAKSE. SAMUTI TULEKS VÄLTIDA RISTVIITEID (VIITEID ÕIGUSAKTILE VÕI ARTIKLILE, MIS OMAKORDA VIITAB TAGASI ALGSÄTTELE) JA SEERIAVIITEID (VIITEID SÄTTELE, MIS OMAKORDA VIITAB MUULE SÄTTELE).

16

Viited õigusakti piires ja teistele õigusaktidele

16.1 Otsene viide viitab sama õigusakti teisele sättele. Kaudne viide viitab teisele õigusaktile – kas ühenduse õigusaktile või mõnele muule allikale.

16.1.1 Otsese viite näide

„1. Valmististe keskkonnariske hinnatakse ühe või mitme järgmise menetluse abil:
a) III lisas kirjeldatud tavapärase meetodi abil ...“

16.1.2 Kaudse viite näide:

„b) määratakse kindlaks valmististe keskkonnaohtlikud omadused, mis on vajalikud valmististe asjakohaseks klassifitseerimiseks kooskõlas direktiivi 67/548/EMÜ VI lisas esitatud kriteeriumidega“.

16.2 Nii otsesed kui ka kaudsed viited peavad olema piisavalt täpsed, et lugejal oleks hõlpsasti võimalik viidatav õigusakt üles leida.

16.3 Kaudsete viidete tegemisel tuleb olla eriti ettevaatlik. Eelkõige tuleb kontrollida, et õigusakt, millele viidatakse, oleks piisavalt selge ja avalikkusele kättesaadav.

Viitamise põhimõtted

16.4 Teisele õigusaktile viidatakse ainult juhul, kui:

- ▶ viidatava sätte sisu kordamata jätmine võimaldab teksti lihtsustada;
- ▶ sätte arusaadavus ei kannata; ja
- ▶ õigusakt, millele viidatakse, on avaldatud või avalikkusele piisavalt kättesaadav.

- 16.5** Viidete kasutamisel tuleks olla mõõdukas ka läbipaistvuse põhimõtte seisukohalt. Õigusakti peaks olema võimalik lugeda ja mõista ilma teiste õigusaktide abita. Ent teksti loetavuse huvides ei tohiks ühenduse esmase õiguse sätteid teisesesse õigusesse ümber kirjutada (vt punkti 12.2).
- 16.6** Otsustades, kas viite tegemine on põhjendatud, oleks kasulik kaaluda tagajärgi, mis kaasnevad viidatavasse õigusakti hilisemate paranduste tegemisega.

Mõistetavus

- 16.7** Viide tuleb sõnastada viisil, et viidatava sätte keskne element oleks arusaadav ka seda sätet lugemata.

Näide:

Selle asemel et kirjutada: „Artiklit 15 kohaldatakse riikidesse ekspordimisele ...”,

kasutage järgmist sõnastust: „Artiklis 15 sätestatud kontrollimenetlust kohaldatakse riikidesse ekspordimisele ...”.

Selgus

- 16.8** Viidates tuleb selgelt ära näidata, missugusele faktilisele asjaolule või õiguslikule tagajärjele viidatakse.
- 16.8.1** Tuleb vältida teisele sättele sulgudes viitamist.
- 16.8.2** Vältida tuleb ka üldisi viiteid sätete analoogse kohaldamise kohta, milles kasutatakse selliseid sõnu nagu „*mutatis mutandis*”. Viidet tehes on parem välja tuua viitamise põhjus või üldse viitamata jätta.
- 16.9** Viited, mis algavad sõnaga „piiramata” või „ilma et see piiraks”, jäävad sageli ebaselgeks. Muuhulgas võivad viitav ja viidatav õigusakt omavahel vastuolus olla. Selliste viidete tegemist saab tavaliselt vältida õigusakti reguleerimisala täpsustades. Veelgi enam, kõrgema õigusjõuga sätetele, mida kohaldatakse igal juhul, viitamine on ebavajalik.

Näide:

Selle asemel et kirjutada: „Piiramata direktiivi 91/414/EMÜ kohaldamist, kohaldatakse ka taimekaitsevahendite käesoleva direktiivi artikleid klassifitseerimise, pakendamise, märgistamise ja ohutuskaartide kohta.”,

kasutage järgmist sõnastust: „Käesoleva direktiivi artikleid ... kohta kohaldatakse ka taimekaitsevahenditele.”

Õigusaktile viitamine

16.10 Kui õigusaktis viidatakse teisele õigusaktile, siis peab viide sisaldama kas viidatava õigusakti täispikka pealkirja koos avaldamismärkega või lühipealkirja. Lühipealkirja kasutatakse juhul, kui teise õigusakti täispikk pealkiri on juba ära näidatud õigusakti pealkirjas või õigusakti tekstis.

16.10.1 Kui õigusakti pealkirjale viidatakse teise õigusakti pealkirjas:

- ▶ ei korrata institutsiooni nime juhul, kui mõlemad õigusaktid on kehtestatud sama institutsioon;
- ▶ ei märgita kuupäeva, v.a juhul, kui viidatakse avaldamata õigusaktile, millel ei ole ametlikku järjekorranumbrit ega avaldamismärget;
- ▶ ei viidata ELT-le, kus õigusakt avaldati.

Viidatavale aktile võib osundada mitte tema täispealkirjaga, vaid kasutades lühipealkirja, mis kirjeldab õigusakti reguleerimiseset lühidalt.

16.10.2 Volitustes tuleb reeglina välja tuua viidatava õigusakti täispikk pealkiri. Teatavaks tehtavate avaldatud direktiivide või otsuste puhul tuleb lisada ka avaldamismärke. Täispikale pealkirjale järgneb ülaindeksina sulgudes araabia number, mis viitab joonealusele märkusele, kus näidatakse ära õigusakti avaldanud ELT. Sellist joonealust märkust ei kasutata Euroopa ühenduste asutamislepingute ega teiste üldtuntud õigusaktide puhul (näiteks liitumislepingud, AKV-EMÜ Lomé konventsioon).

16.10.3 Kui õigusaktile viidatakse põhjendavas osas esmakordselt, tuuakse välja selle täispikk pealkiri, v.a kui see ei ole vajalik tekstist õigesti arusaamiseks; edaspidi piisab selle numbrile viitamisest.

Näide:

Esmakordne viitamine: „Euroopa Komisjoni 2. detsembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 3223/94 puu- ja köögivilja impordikorra üksikasjalike rakenduseeskirjade kohta ()

() EÜT L 337, 24.12.1994, lk 66.”

Edaspidine viitamine: „Määrus (EÜ) nr 3223/94”.

- 16.10.4** Regulaatiivosas tuleks teistele õigusaktidele viidata vaid äärmisel vajadusel. Lugejal peaks olema regulaatiivosast võimalik aru saada viidatavaid õigusakte lugemata. Samuti tuleb vältida võimalikke viidatava õigusakti muutmisest või kehtetuks tunnistamisest tekkida võivaid probleeme¹².
- 16.10.5** Heaks normitehniliseks tavaks on õigusakti põhjendavas osas märkida ära kõik teised õigusaktid, millele edaspidi viidatakse. Neile tuleb viidata koos ELT avaldamismärkega; sellest tulenevalt saab artiklites teistele õigusaktidele viidata vaid nende numbrite abil.
- 16.10.6** Regulaatiivosas tehtavad viited on üldreeglinna muutviited (vt punkte 16.13–16.16).

Püsiviited

- 16.11** Püsiviide viitab kindlale tekstile kindla kuupäeva seisuga, nimetades õigusakti pealkirja ja allika ning näidates vajadusel ära ka muutva õigusakti.

Näited:

„Määruse ... (*), mida on muudetud määrusega ... (**), artiklid XX”.

„1. Eelarve ja omavahendite puhul ... on direktiivi 89/130/EMÜ, Euratom artikli 1 lõike 1 ja sellega seotud õigusaktide, eriti määruste (EMÜ, Euratom) nr 1552/89 ja (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 ning otsuste 94/728/EÜ, Euratom ja 94/729/EÜ kohaseks Euroopa integreeritud rahvamajanduse arvepidamise süsteemiks ESA teine väljaanne niikaua, kui kehtib otsus 94/728/EÜ.

2. Määruses (EÜ) nr 3605/93 sätestatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames komisjonile edastatavate liikmesriikide aruannete puhul on Euroopa integreeritud rahvamajanduse arvepidamise süsteemiks 1. septembrini 1999 ESA teine väljaanne.”

- 16.12** Kui viidatavat sätet muudetakse või see kehtetuks tunnistatakse, tuleb vastavalt vajadusele muuta ka viitavat sätet.

¹² Juhul kui viidatavat õigusakti muudetakse, kehtib viide muudetud õigusakti kohta. Juhul kui õigusakt asendatakse uuega, kehtib viide uue õigusakti kohta. Juhul kui õigusakt tunnistatakse kehtetuks ja uuega ei asendata, tuleb õiguslüngad ületada tõlgendamise abil. Kui õigusaktide ümberstruktureerimise või kodifitseerimise käigus nummerdatakse artiklid uuesti, tuleb kodifitseeritud või ümberstruktureeritud tekstile lisada muudatustega vastavustabel.

16.13 Ühenduse õigusaktide regulatiivosas on püsiviited pigem erandiks kui reegliks. Vastupidiselt sellele on viited ühenduseväliste õigusaktidele reeglina püsiviited.

Muutviited

16.14 Muutviitega on tegemist juhul, kui viidatavaks sätteks on alati säte koos kõikide muudatustega.

16.15 Ühenduse õigusaktide regulatiivosas on viited reeglina muutviited.

16.16 Muutviidete kasutamine võib muuta õigusakti ebamääraseks, kuna viitava sätte sisu ei ole ette kindlaksmääratud, vaid sõltub viidatava sätte edaspidistest muudatustest.

Viite kohandamine

16.17 Viite kohandamine võib olla vajalik, kui:

- ▶ viidatav säte on õigusakti tekstist välja jäetud ja asendatud uue tekstiga;
- ▶ püsiviite puhul on viidatavat sätet muudetud;
- ▶ viidatava sätte muudatusel on viitavale sättele soovimatu mõju.

16.18 Üldise kohandamise puhul piisab lihtsalt vastavusklauslist.

16.18.1 Mõnel juhul võib olla otstarbekas vastavustabeli lisamine.

Näide:

„Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile ning loetakse kooskõlas IX lisa vastavustabeliga.”

16.18.2 Uue sättega vastavuse esitamine tekstilises vormis ei ole soovitatav.

Näide:

„Sõnad „määruse (EMÜ) nr 441/69 artikli 2 lõike 4 ja artikli 3 lõike 1 viimane lõik” asendatakse sõnadega „määruse (EMÜ) nr 565/80 artikli 4 lõige 7 ja artikli 5 lõige 3” järgmistes sätetes:

- määruse (EMÜ) nr 776/78 artikli 2 teine taane,
- määruse (EMÜ) nr 109/80 artikli 1 teine taane.”

Ristviited

- 16.19** Ristviide on viide teisele sättele, mis omakorda viitab tagasi algsättele. Selliseid viiteid tuleb vältida.

Seeriaviited

- 16.20** Seeriaviide on viide teisele sättele, mis omakorda viitab kolmandale sättele jne. Ühenduse õigusaktide arusaadavuse huvides tuleb selliseid viiteid vältida.

17

SIDUVA ÕIGUSAKTI REGULATIIVOSAS ESITATUD VIIDE MITTESIDUVALE ÕIGUSAKTILE EI MUUDA VIIDATAVAT ÕIGUSAKTI SIDUVAKS. KUI KOOSTAJAD SOOVIVAD MITTESIDUVA ÕIGUSAKTI SISU TERVIKUNA VÕI OSALISELT SIDUVAKS MUUTA, TULEKS SEE VÕIMALUSEL SÄTESTADA SIDUVA ÕIGUSAKTI OSANA.

- 17.1** Selle reegli esimene lause on vaid faktilise asjaolu kirjeldus. Näiteks kui otsus võetakse vastu resolutsiooni tulemusel, on otsus õigusakt ja resolutsioon jääb ilma õigusjõuta poliitiliseks aktiks.
- 17.2** Teine lause käib peamiselt tehniliste standardite kohta, mis sageli töötatakse välja standardiorganite või sarnaste asutuste poolt. Sageli on viidatava pika mittesiduva akti tervikuna taasesitamine liiga koormav. Nii on see üldjuhul näiteks laboratorsete katsete läbiviimise kirjelduse puhul. Sellisel juhul piirduakse vaid kõnealusele aktile viitamisega.

Näide:

„Artikli 3 lõigetes 1, 2 ja 3 nimetatud sigarettide tõrva-, nikotiini- ja süsinikmonooksiidisisalduse, mis peab olema märgitud sigaretipakkidele, mõõtmisel kasutatakse tõrva puhul ISO standardit 4387, nikotiini puhul ISO standardit 10315 ja süsinikmonooksiidi puhul standardit 8454.

Pakenditel olevate märkuste täpsust kontrollitakse ISO standardi 8243 kohaselt.”

Selles kontekstis on selge, et viidatud standardit sooviti muuta kohustuslikuks.

- 17.3** Viidet on võimalik teha ka õigusakti vastuvõtmise ajal jõus olnud sättele, märkides ära viidatava õigusakti numbri ja kuupäeva (või aasta) või kasutades selliseid väljendeid nagu „... versioonis / [sel ajal] kehtinud versioonis“ (vt ka punkte 16.11–16.16 püsiviidete ja muutviidete kohta).
- 17.4** Asjaomase mittesiduva akti üle kontrolli säilitamiseks tuleb see siiski taasesitada. Kui mittesiduvat akti ei taasesitata täies mahus, on sageli otstarbekas säilitada selle struktuur mõnede vahele jäetud punktide või lõikudega, lisades vajadusel selgitavaid joonealuseid märkusi. Kui õigusaktile lisatakse punkte või lisasid, mida viidatava õigusakti algtekstis ei sisaldunud, tuleb need nummerdada: „1a“, „1b“ jne. Kui punkte või lisasid lisatakse enne punkti 1 või I lisa, on tegemist punktiga 0 või 0 lisaga.

Näide:

„3a. EMÜ TÜÜBIKINNITUS (¹)

EMÜ tüüvikinnitustunnistusele lisatakse X lisale vastav tõend.

...

4. KORRIGEERITUD NEELDUMISTEGURI TÄHIS

[4.1.]

[4.2.]

[4.3.]

4.4. Igale käesoleva direktiivi kohaselt heaks kiidetud sõidukitüübile vastavale sõidukile kinnitatakse kergesti juurdepääsetavasse kohta selgesti nähtav, ...

(¹) Lisade tekst vastab ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 24 tekstile; punktide nummerdus on esitatud muutmata kujul; käesolevas direktiivis puuduva punkti number on esitatud sulgudes märkena „pro memoria“.

Muutvad õigusaktid

(suunised nr 18-19)

KÕIK ÕIGUSAKTI MUUDATUSED TULEB SELGELT SÕNASTADA. MUUDATUSED VORMISTATAKSE TEKSTIKS, MIS LISATAKSE MUUDETAVASSE ÕIGUSAKTI. EELISTADA TULEB TERVIKSÄTETE (ARTIKLID VÕI ARTIKLITE ALAJAOTUSED) ASENDAMIST, MITTE ÜKSIKUTE LAUSETE, LAUSEOSADE VÕI SÕNADE LISAMIST VÕI VÄLJAJÄTMIST.

MUUTEV ÕIGUSAKT EI TOHI SISALDADA ISESEISVAID SISULISI SÄTTEID, MIDA EI KIRJUTATA KA MUUDETAVASSE ÕIGUSAKTI.

18

Vormilise (formaalse) muutmise põhimõte

18.1 Õigusakti osaline muutmise toimub tavaliselt vormilise muudatusega ehk kõnealuse õigusakti tekstilise muudatusega¹³. Muutev tekst tuleb niisiis muudetavasse teksti sobitada.

Näide:

„Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr ... / ... muudetakse järgmiselt:

1. Artikli 13 lõige 1 asendatakse järgmisega:
„1. Intrastati süsteemis nõutavat statistilist teavet...“
2. Artiklit 23 muudetakse järgmiselt:
 - a) lõikest 1 jäetakse välja punktid f ja g;
 - b) lõige 2 asendatakse järgmisega:
„2. Liikmesriigid võivad ette näha, et ...“;
 - c) lisatakse lõige 2a järgmiselt:
„2a Statistilise teabe edastajatelt ...“;
 - d) artikli lõppu lisatakse lõige 4 järgmiselt:
„4. Komisjon tagab Euroopa Liidu Teatajas avaldamise ...“

¹³ Erandite tegemise puhul seda reeglit ei rakendata (vt punkti 18.14).

- 18.2** Artikleid, lõikeid ega punkte ei tohi uuesti nummerdada võimalike probleemide tõttu teiste õigusaktide viidetes. Samuti ei tohi artiklite või teiste nummerdatud osade väljajätmisel tekkinud tühikuid täita teiste sätetega, v.a juhul, kui nende sisu on väljajäetud tekstiga samasugune.
- 18.3** Teksti selguse huvides ja ära hoidmaks tõlkeprobleeme, mis võivad tekkida muudesse ametlikesse keeltesse tõlkimisel, ei ole soovitatav muudatuste tegemine teksti osade, v.a kuupäevad või numbrid, lisamise või väljajätmise abil.

Mitteiseseisvate sisuliste sätete lisamise keeld

- 18.4** Muutev õigusakt ei tohi sisaldada uusi sisulisi sätteid, mille eesmärgiks ei ole kõnealuse õigusakti muutmine. Muutev õigusakt kaotab hetkest, kui ta jõustub ja selles sisalduvad muudatused kanduvad muudetavasse õigusakti üle, iseseisva õigusliku tähenduse. Muudetud kujul jääb kehtima üksnes vana õigusakt, millega reguleeritakse kõnealust valdkonda jätkuvalt.
- 18.5** Selle põhimõtte järgimine lihtsustab märkimisväärselt õigusaktide kodifitseerimist, samas kui iseseisvate sätete kasutamine muutmissetetes viiks keerulise õigusliku olukorrani.

Muutvate õigusaktide muutmise keeld

- 18.6** Kuna muutvad õigusaktid ei tohi sisaldada iseseisvaid sisulisi sätteid, siis muutvaid õigusakte ei muudeta. Muudatused peavad alati olema seotud esialgse õigusaktiga.

Näide:

„Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsus 1999/424/ÜVJP, millega muudetakse otsust 1999/357/ÜVJP, millega rakendati ühist seisukohta 1999/318/ÜVJP Jugoslaavia Liitvabariigi vastaste täiendavate piiravate meetmete kohta¹⁴, on otsus, millega muudetakse otsust (1999/357/ÜVJP)¹⁵, mis omakorda muutis otsust (1999/319/ÜVJP)¹⁶.“

Otsuse 1999/424/ÜVJP pealkirjast oleks pidanud juba välja tulema, et otsusega 1999/357/ÜVJP muudetakse otsust 1999/319/ÜVJP.

¹⁴ EÜT L 163, 29.6.1999, lk 86.

¹⁵ EÜT L 140, 3.6.1999, lk 1.

¹⁶ EÜT L 123, 13.5.1999, lk 3.

Probleemid tekivad ka otsuse 1999/424/ÜVJP regulatiivosaga. Kohasem oleks olnud kohe muuta otsust 1999/319/ÜVJP.

Muutva õigusakti olemus

- 18.7** Üldiselt on soovitatav, et muutev õigusakt oleks sama liiki, kui muudetakse õigusakt. Eelkõige ei ole soovitatav muuta määrust direktiiviga.
- 18.7.1** Ühenduse esmase õiguse mõned sätted jätavad õigusakti liigi valiku siiski institutsioonile, andes neile pädevuse võtta vastu „meetmeid“ või nimetades selgesõnaliselt mitmeid õigusaktide liike.

Näide:

„Nõukogu direktiivi 80/217/EMÜ, millega kehtestati ühenduse meetmed klassikalise sigade katku tõrjeks¹⁷, muudeti nõukogu määrusega (EMÜ) nr 3768/85, millega Hispaania ja Portugali ühinemise tõttu kohandatakse komiteede hääletamiskorda käsitlevaid õigusakte põllumajanduse valdkonnas¹⁸. Vastavalt Hispaania ja Portugali ühinemislepingu artikli 2 lõikele 3 võivad ühenduse asutused enne ühinemist rakendada ühinemisakti artiklis 396 märgitud meetmeid, mis jõustuvad vastavalt ühinemislepingule selle jõustumise kuupäeval.“

- 18.7.2** Lisaks võib muudetakse õigusakt näha ette muudatuste tegemise teist liiki õigusaktiga.

Lisade muutmise

- 18.8** Tehnilisi lõike sisaldavates lisades tehtavad muudatused esitatakse muutva õigusakti lisas. Sellest reeglist võib kõrvale kalduda vaid juhul, kui tegemist on väikeste muudatustega.

Näide:

„Määruse (EÜ) nr ... /... II, IV ja VI lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.“

Sellisel juhul peavad lisade muudatused sisaldama sissejuhatust, kus on selgelt määratletud muudatuste ulatus:

¹⁷ Nõukogu 22. jaanuari 1980. aasta direktiiv 80/217/EMÜ, millega rakendatakse ühenduse meetmed klassikalise sigade katku tõrjeks (EÜT L 47, 21.2.1980, lk 11).

¹⁸ Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta määrus (EMÜ) nr 3768/85, millega Hispaania ja Portugali ühinemise tõttu kohandatakse komiteede hääletamiskorda käsitlevaid õigusakte põllumajanduse valdkonnas (EÜT L 362, 31.12.1985, lk 8).

„II, IV ja VI lisa muudetakse järgmiselt:

1) II lisa punkt 2.2.5 asendatakse uue punktiga järgmiselt:

„2.2.5 ...“

Lihntne muudatus sõnastatakse õigusakti regulatiivosas järgmiselt:

„c) I lisa pealkirjas asendatakse sõnad „ohhtlikud tooted“ sõnadega „I nimekirjas olevad tooted““

Viidete ajakohastamine

18.9 Kui muudetakse viidatavat sätet, tuleb kaaluda selle muudatuse tagajärgi ka viitava sätte jaoks. Juhul kui soovitakse muuta ka viitavat sätet, siis muutviite puhul ei ole vaja midagi teha, kuid püsiviite puhul on vaja ka viitavat sätet vastavalt muuta.

Muutva õigusakti pealkiri

18.10 Muutva õigusakti pealkirjas tuleb esitada muudetava õigusakti number ja kas muudetava õigusakti pealkiri või täpsustus selle kohta, mida muudetakse.

Näide:

Muudetav õigusakt:

„Nõukogu ... määrus (EÜ) nr .../... põllumajandusstruktuuride tõhustamise kohta“.

Muutev õigusakt:

„Nõukogu ... määrus (EÜ) nr .../..., millega muudetakse määrust (EÜ) nr .../... põllumajandusstruktuuride tõhustamise kohta“.

18.11 Juhul kui muutvat õigusakti ei võta vastu sama institutsioon, kes võttis vastu muudetava õigusakti, tuleb pealkirjas nimetada esialgse õigusakti vastu võtnud institutsioon.

Näide:

„Komisjoni määrus ..., millega muudetakse nõukogu määruse ... lisa ... suhtes“.

Muutva õigusakti koostamine

18.12 Muudatused sõnastatakse nii, nagu need tuleb muudetavasse õigusakti lisada. Muudatused peavad sobituma algteksti. Algteksti struktuur ja terminoloogia tuleb muudatuste tegemisel säilitada.

18.12.1 Tervete tekstiosade (artiklite või artikli alljaotiste) asendamist tuleb eelistada lausete või ühe või mitme termini lisamisele või väljajätmisele (vt ka punkti 18.3).

18.12.2 Mitmete muudatuste puhul tuleb kasutada ka sissejuhatavat standardlauset.

Näide:

„Määrust ... muudetakse järgmiselt: ...”

18.12.3 Kui muudetakse ühe õigusakti mitut sätet, sätestatakse kõik muudatused ühes artiklis, mis sisaldab sissejuhatavat lauset ja punkte vastavalt muudetavate artiklite numbrilisele järjekorrale.

Näide:

„Määrust (EÜ) nr ... muudetakse järgmiselt:

1. Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse uue lõikega 1 järgmiselt:

„1. ...”;

b) artikli lõppu lisatakse lõige 5 järgmiselt:

„5. ...”

2. Lisatakse artikkel 7a järgmiselt:

„Artikkel 7a

...”

18.12.4 Kui ühe muutva õigusaktiga muudetakse mitut õigusakti, sätestatakse neist igaühe muudatused eraldi artiklis.

18.12.5 Eri tüüpi muudatuste (asendamine, lisamine, väljajätmine) tegemisel kasutatakse eri normitehnilisi standardväljendeid (vt nõukogu

õigusaktide koostamise käsiraamatut, komisjoni normitehnika eeskirju ja LegisWrite'i).

Näide:

„Määruse ... artikkel X asendatakse tekstiga järgmiselt: ...”

„Lisatakse artikkel 7a järgmiselt: ...”

„Artikli Y lõppu lisatakse lõige järgmiselt: ...”

„Artiklist Z jäetakse välja lõige 3.”

ja mitte:

„Sõnad „...” asendatakse sõnadega „...””

- 18.12.6** Pidades silmas vajadust vältida iseseisvaid sisulisi sätteid muutvas õigusaktis, on soovitatav kuupäevi, tähtaegu, erandeid, mööndusi, laiendusi ja õigusakti ajutist kohaldamist käsitlevad muudatused lisada muudetavasse õigusakti.

Sisuline (materiaalne) muudatus

- 18.13** Õigusakti tuleb üldreeglina muuta vormilise muudatuse abil nagu märgitud punktis 18.1.

- 18.14** Erakorralistel asjaoludel, praktilistel põhjustel või lihtsuse huvides võib õigusakti väljatöötaja soovida õigusakti lisada sätteid, mis muudavad teist õigusakti sisuliselt. Sellised sisulised muudatused võivad puudutada teise õigusakti reguleerimisala, erandeid kohustustest, õigusakti kohaldamisperioodi erandeid jne.

Näide:

„Erandina määruse (EÜ) nr ... artiklist ... võib avaldusi esitada pärast ...”

- 18.14.1** Üldreeglina ja läbipaistvuse huvides on soovitatav selliseid sisulisi muudatusi vältida, sest sellistel juhtudel jääb teine õigusakt muutumatuks ning uued sätted erinevad sellest. Järelikult kehtib sellise muudatuse tulemusena jõusse jääv esialgne tekst paralleelselt selle mõnesid sätteid kehtetuks muutva, reguleerimisala muutva või laiendava uue tekstiga.

- 18.14.2** Juhul kui tehtav sisuline muudatus on väga väikese ulatusega, võib vastavasse esialgsesse õigusakti tekstilise muudatuse tegemata jätta. Eraldi muutev õigusakt tuleb vastu võtta juhul, kui kavandatakse ulatuslike muudatuste tegemist.

SELLISE ÕIGUSAKTI LÕPUS, MILLE EESMÄRGIKS EI OLNUD ALGSELT TEISI ÕIGUSAKTE MUUTA, VÕIDAKSE SÄTESTADA TEISTE ÕIGUSAKTIDE MUUDATUSED, MIS ON ÕIGUSAKTIGA KEHTESTAVATE MUUDATUSTE TAGAJÄRJERKS. KUI ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISEST TULENEVAD MUUDATUSED ON OLULISED, TULEKS VASTU VÕTTA ERALDI SELLEKOHANE MUUTEV ÕIGUSAKT.

19

- 19.1** Iseseisvate sätetega õigusakt võib muuta asjaomase valdkonna õiguslikku konteksti sedavõrd, et osutub vajalikuks muuta sama valdkonna teisi aspekte reguleerivaid õigusakte. Juhul kui muudatused on õigusakti põhieesmärgi seisukohalt teisejärgulised, ei laiene selliste eri elementide kombineerimisele suunises nr 18 sätestatud keeld muutvates õigusaktides iseseisvate sisuliste sätete kehtestamise kohta.
- 19.2** Sellegipoolest tuleb muudatus vormistada tekstilise muudatusena vastavalt suunisele nr 18.
- 19.3** Muudatuse tegemine peab kajastuma õigusakti pealkirjas.

Näide:

„Nõukogu 10. novembri 1992. aasta direktiiv 92/96/EMÜ otsese elukindlustusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega muudetakse direktiive 79/267/EMÜ ja 90/619/EMÜ (kolmas elukindlustuse direktiiv)“.

- 19.4** Kui muutmissätted on õigusaktis ülekaalus, muutub õigusakt põhiolemuselt muutvaks õigusaktiks ja see tuleb punktides 18.4 ja 18.5 toodud põhjustel jagada kaheks eraldiseisvaks õigusaktiks.

Lõppsätted, kehtetuks tunnistamine ja lisad

(suunised nr 20–22)

KUUPÄEVI, TÄHTAEGU, ERANDEID, MÖÖNDUSI JA TÄHTAJAPIKENDUSI SÄTESTAVAD SÄTTED, ÜLEMINEKUSÄTTED (ERITI NEED, MIS PUUDUTAVAD ÕIGUSAKTI MÕJU TULEVIKUS TEKKIVATE ASJAOLUDE SUHTES) JA LÕPPSÄTTED (ÕIGUSAKTI JÕUSTUMINE, LIIKMESRIIKIDE ÕIGUSSE ÜLEVÕTMISE TÄHTAEG JA ÕIGUSAKTI AJUTINE RAKENDAMINE) TULEB SÕNASTADA TÄPSELT.

ÕIGUSAKTIDE LIIKMESRIIKIDE ÕIGUSSE ÜLEVÕTMISE JA RAKENDAMISE TÄHTAEGADE SÄTETES TULEB KUUPÄEVAD ESITADA KUJUL KUUPÄEV/KUU/AASTA. DIREKTIIVIDE PUHUL TULEB NEED TÄHTAJAD ESITADA VIISIL, MIS TAGAB ÜLEVÕTMISEKS PIISAVA AJAVAHEMIKU.

- 20.1** Õigusaktides tehakse kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest lähtudes vahet jõustumise (kehtima hakkamise) ja kohaldamise kuupäeva vahel.

Jõustumine

- 20.2** Üldrakendatavad õigusaktid jõustuvad neis sätestatud kuupäeval või selle puudumisel 20. päeval pärast avaldamist.

- 20.2.1** Põhimõtteliselt tuleb asjaomastele isikutele anda piisavalt aega uue õigusaktiga kohanemiseks.

- 20.2.2** Eristada tuleb jõustumise ja kohaldamise kuupäeva, mis ei pruugi ilmingimata kattuda. Kohaldamise kuupäev võib olla hilisem, aga ka jõustumiskuupäevast varasem, kui tagasiulatuv kohaldamine on õigustatud.

a) Jõustumise kuupäev

- 20.3** Õigusakti jõustumine peab olema märgitud kindla kuupäevana või avaldamiskuupäevaga seotud kuupäevana.

- 20.3.1** See ei või olla minevikus.

- 20.3.2** See ei või olla määratud teises õigusaktis sätestatava kuupäevaga.
- 20.3.3** Õigusakti kehtestamise õiguslikuks aluseks oleva õigusakti jõustumine ei või sõltuda esimesena nimetatud õigusakti jõustumisest.
- 20.3.4** Ükski õigusakt ei saa jõustuda enne tema kehtestamise aluseks olevat õigusakti.
- 20.3.5** Õigusakti jõustumise tingimuseks ei või seada avalikkusele mitte-teadaoleva tingimuse täitmist.

b) Suunised jõustumise kuupäeva kindlaksmääramiseks

- 20.4** Praktistel põhjustel ja selle kiireloomulisuse tõttu võib olla õigustatud õigusakti jõustumine enne, kui avaldamisest on möödunud 20 päeva. Selline vajadus võib tekkida eelkõige määruste osas. Kiireloomuliste õigusaktide suhtes kehtivad järgmised põhimõtted:
 - 20.4.1** Kiireloomulisuse tõttu võib õigusakt jõustuda kolmandal päeval pärast avaldamist. Igal üksikjuhul tuleb kontrollida, kas tegemist on tööpoolest kiireloomulise õigusaktiga.
 - 20.4.2** Avaldamise kuupäeval jõustumine peab olema harv erand ning on õigustatud vaid õigusaktiga seotud vältimatu vajaduse korral, näiteks õiguslõnga vältimiseks või spekulatsioonide ennetamiseks (vt punkti 20.6). Selle põhjus tuleb eraldi ära näidata põhjenduste osas, v.a juhul, kui selline praktika on asjaomastele isikutele üldteada, näiteks imporditollimakse või eksporditoetusi puudutavate määruste puhul.
- 20.5** Õigusakti avaldamise kuupäevaks on kuupäev, mil Euroopa Liidu Teataja, milles õigusakt on avaldatud, on väljaannete talituses tööpoolest kõikides keeltes kättesaadav.

c) Kiireloomulised meetmed

- 20.6** Igapäevased ja iganädalased määrused, millega komisjon määrab kindlaks imporditollimaksud (või mõnede põllumajandussektorite lisamaksud) ning toetused kolmandate riikidega kauplemisele, tuleb spekulatsioonide vältimiseks võtta vastu võimalikult vahetult enne nende kohaldamist.
- 20.7** Seetõttu on kokku lepitud, et need perioodilised määrused jõustuvad nende avaldamise päeval või järgmisel tööpäeval.

d) Määruste tagasiulatuv rakendamine

- 20.8** Erandkorras ning õiguskindluse põhimõttest tulenevaid nõudeid järgides võib määrus omada tagasiulatuvat jõudu. Sellisel juhul lisatakse viimasele artiklile sõnad „Määrust kohaldatakse alates ...”.
- 20.9** Sätetele tagasiulatuva jõu andmiseks kasutatakse selliseid lauseid nagu „ajavahemikul alates ... kuni ...”, „alates ... kuni ...” (näiteks tariifikvootide määruste puhul) või sõnu „kohaldatakse alates ...” sageli muudes sätetes kui lõppartiklites.

e) Määruste rakendamise edasilükkamine

- 20.10** Mõnikord tehakse vahet määruse jõustumise ja määrusega kehtestatud korra ajaliselt hilisema rakendamise vahel, lükates viimase edasi. Seda on tehtud näiteks määruste puhul, millega seati sisse ühisturu korraldus. Vahetegemise eesmärk võib olla luua koheselt määrusega ettenähtud asutus (näiteks korralduskomitee) ning võimaldada komisjonil vastu võtta rakendamismeetmed, mille osas nende uute asutustega tuleb konsulteerida.
- 20.11** Juhul kui määruse mõne osa kohaldamise edasilükkamine on vajalik, tuleb vastav säte määruses selgesõnaliselt täpsustada.

Näide:

„Artikkel ...

Käesolev määrus jõustub [N. päeval / N päeva pärast *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamist].

Seda [või artiklit N] kohaldatakse alates ...”

Vältida tuleb sõnastusi, mis ei võimalda kõnealuse sätte kohaldamise kuupäeva kindlaks määrata:

„Käesolev artikkel jõustub:

- a) pärast liikmesriikide asutatud või volitatud hüvitusorganite vahel lepingu sõlmimist, mis käsitleb nende ülesandeid ja kohustusi ning hüvitamise korda;
- b) alates kuupäevast, mille komisjon määrab pärast seda, kui on tihedas koostöös liikmesriikidega kindlaks teinud, et selline leping on sõlmitud;

ja seda kohaldatakse kogu vastava lepingu kehtivusperioodi jooksul.”

Teatud direktiivide ja otsuste jõustumise kuupäev

- 20.12** Direktiivid ja otsused on siduvad ainult neile, kellele need on adresseeritud. Kaasotsustusmenetluses vastu võetud direktiivides ja otsustes ning kõigile liikmesriikidele adresseeritud direktiivide puhul kasutatakse samasugust jõustumissätet nagu määrustes.
- 20.13** Muud direktiivid ja otsused tehakse teatavaks adreassaatidele ja need hakkavad kehtima alates teatavakstegemisest. Sama kehtib ka Euratomi lepingu artikli 163 teises lõikes nimetatud direktiivide ja otsuste suhtes.
- 20.14** Ühenduste *sui generis* otsused ei sisalda tavaliselt jõustumissätteid ning reeglina loetakse, et need jõustuvad vastuvõtmise kuupäevast.
- 20.15** Lepingutega loodud ühisasutuste otsused (ja erandjuhtudel ühenduste *sui generis* otsused) sisaldavad jõustumissätteid ja vajadusel tagasiulatuvat või edasilükkavat rakendamist puudutavaid sätteid.

Direktiivide rakendamine

- 20.16** Kõikidel juhtudel, kui adreassaadid vajavad õigusaktist tulenevate kohustuste täitmiseks aega, tuleb ühelt poolt teha vahet jõustumise ja kehtima hakkamise kuupäeva ning teiselt poolt rakendamise kuupäeva vahel (vt punkti 20.3). Eelkõige kehtib see direktiivide kohta. Rakendamissätted eelnevad jõustumissätetele või vajadusel adreassaatide kohta käivatele sätetele.

Näide:

„Liikmesriigid (võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud meetmed)

(jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid) hiljemalt ... (kuupäev alalütlevas käändes).”

- 20.17** Eelkõige kaupade, isikute ja teenuste vaba liikumist tagavate direktiivide puhul tuleb sätestada siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise tähtaeg, et vältida üleminekuperioodi jooksul uute barjääride tekkimist, mis tulenevad sellest, et liikmesriigid rakendavad sätteid erinevalt.

Näide:

„Enne ... võtavad liikmesriigid vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud sätteid. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid alates ... [kuupäev seestülevas käändes].”

Mittesiduvate aktide rakendamine

20.18 Ilma siduva õigusliku jõuta aktid, nagu EÜ ja Euratomi soovitusel, ei sisalda jõustumise või rakendamise kuupäeva; adressaatidelt võidakse nõuda nende kindlal kuupäeval jõustamist.

Kehtivusaja algus

20.19 Kui ei ole selgesõnaliselt sätestatud teisiti, jõustub õigusakt õigusaktis nimetatud kuupäeval kell 00.00.¹⁹ Ajavahemike kohta kasutatakse järgmisi väljendeid:

- ▶ kehtib alates ... (kuni) ...
- ▶ ... jõustub ... [kuupäev alalütlevas käändes]
- ▶ ... jõustub (järgmisel päeval) (kahekümnendal päeval) pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* (*Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval)
- ▶ (Käesolevat määrust) (käesoleva määruse artiklit ...) kohaldatakse alates ...st (kuni ...ni)

Kehtivusaja lõppemise tähistamine

20.20 Lõppsätetes võib ka sätestada õigusakti kohaldamisaja või kehtimisaja lõpu.

Kui ei ole selgesõnaliselt sätestatud teisiti, lõpeb ajavahemik õigusaktis täpsustatud kuupäeva südaööl. Ajavahemiku lõppemise kohta kasutatakse kõige sagedamini järgmisi väljendeid:

- ▶ (ajavahemikus) (alates) ... kuni ...
- ▶ kohaldatakse kuni ... jõustumiseni või hiljemalt ...ni, olenevalt sellest, kumb on varasem
- ▶ kaotab kehtivuse ... (kuupäeval)

¹⁹ Vt nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrust (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1).

21

VANANENUD ÕIGUSAKTID JA SÄTTED TULEB SELGESÕNALISELT KEHTETUKS TUNNISTADA. UUE ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISEL TULEB SELGESÕNALISELT KEHTETUKS TUNNISTADA MIS TAHES ÕIGUSAKT VÕI SÄTE, MIS UUE AKTI MÕJUL MUUTUB KOHALDAMATUKS VÕI KEHTETUKS.

- 21.1** Kui õigusakti vastuvõtja leiab õigusakti vastu võttes, et varasemaid õigusakte või sätteid ei peaks enam kohaldama, või juhul, kui need on vananenud, on õiguskindluse põhimõttest tulenevalt nõutav nende selgesõnaline kehtetuks tunnistamine. Õigusakt võib olla vananenud mitte ainult seetõttu, et ta on uue korraga otseselt kokkusobimatu, vaid ka uue õigusakti reguleerimisala laiendamise tõttu. Õigusakti kehtetuks tunnistamine ei ole vajalik, kui õigusaktis sätestatud kohaldamisperiood on lõppenud.
- 21.2** Üksikute varasema õigusakti sätete selgesõnaline kehtetuks tunnistamine ei mõjuta selle õigusakti ühegi teise sätte kehtivust. Seega on konkreetsete sätete sõnaselge kehtetuks tunnistamise puhul „kogemata“ kehtetuks tunnistamise oht väiksem.

22

ÕIGUSAKTI TEHNILISED ÜKSIKASJAD TULEB KOONDADA LISADESSE, MILLELE AKTI REGULATIIVOSAS VIIDATAKSE. LISAD EI TOHI SISALDADA REGULATIIVOSAS ESITAMATA UUSI ÕIGUSI EGA KOHUSTUSI.

LISAD KOOSTATAKSE KOOSKÕLAS STANDARDSTRUKTUURIGA.

- A.** Tegelikud lisad ja õigusaktile lisatud mitteiseseisvad õigusaktid.
- 22.1** Tavapäraseid lisasid kasutatakse sätete või sätete osade sisulisest osast eraldi esitamiseks peamiselt nende tehnilise iseloomu tõttu. Näideteks võiks olla: tolliametnike, arstide või veterinaaride poolt kohaldatavad

normid (näiteks keemilised analüüsid, tehnikad, proovivõtumeetodid ja kasutatavad vormid), toodete nimekirjad, numbrite tabelid, plaanid, joonised jne.

- 22.2** Juhul kui tehniliste eeskirjade või andmete lisamine sisulisse osasse on praktilistel põhjustel keeruline, on soovitatav need lisadena esitada. Sisuliste sätete vastavas osas peab alati olema selge viide nende sätete seotusele lisaga (kasutades selliseid väljendeid nagu „... lisas loetletud“ või „I lisas sätestatud“).
- 22.3** Kuna selline lisa moodustab juba olemuslikult õigusakti osa, ei ole seda, et lisa moodustab õigusakti osa, vaja tekstis enam eraldi märkida.
- 22.4** Lisa tuleb pealkirjastada sõnaga „LISA“ ja sageli puudub vajadus täiendavaks pealkirjaks. Juhul kui lisasid on rohkem kui üks, tuleb need nummerdada rooma numbritega (I, II, III jne).
- 22.5** Ehkki lisade koostamiseks ei ole erilisi reegleid, peab neil olema ühtlane struktuur ning need tuleb liigendada nii, et nende sisu oleks tehnilisest iseloomust hoolimata võimalikult selge. Kasutada võib iga sobivat nummerdamise või liigendamise süsteemi.

B. Teistele õigusaktidele lisatud või nende juurde kuuluvad õigusaktid

- 22.6** Õigusaktile võib lisada (aga mitte lisana) ka sellega heaks kiidetud varasemaid õigusakte. Selliselt lisatavate õigusaktide näideteks on allasutuste põhimäärused ja rahvusvahelised lepingud.
- 22.6.1** Sellistel lisatud õigusaktidel, eriti rahvusvahelistel kokkulepetel, võib omakorda olla lisasid.
- 22.6.2** Selliseid õigusakti osi ei tähistata sõnaga „LISA“.

Lisa

Õigusaktide näidised

1. Määrus
2. Direktiiv
3. EÜ asutamislepingu artiklis 249 osutatud otsus
4. *Sui generis* otsus
5. Soovitus

1. MÄÄRUS

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, [kuupäev], [pealkiri]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit [...],
võttes arvesse komisjoni ettepanekut,²⁰
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²¹
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²²
toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras²³
ning arvestades järgmist:

- (1) [Algab suurtähega].
- (2) [Algab suurtähega...],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

[...]

Artikkel [...]

Käesolev määrus jõustub [...] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* (*Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel
president
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]

²⁰ ELT C [...], [...], lk [...].

²¹ ELT C [...], [...], lk [...].

²² ELT C [...], [...], lk [...].

²³ ELT C [...], [...], lk [...].

2. DIREKTIIV

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, [kuupäev], [pealkiri]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit [...],
võttes arvesse komisjoni ettepanekut,²⁴
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²⁵
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²⁶
toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras²⁷
ning arvestades järgmist:

- (1) [Algab suurtähega...].
- (2) [Algab suurtähega...].

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

[...]

Artikkel [...]

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [...]. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel [...]

Käesolev direktiiv jõustub [...] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* (*Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval).

Artikkel [...]

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

²⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁶ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁷ ELT C [...], [...], lk [...].

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel

president

[...]

Nõukogu nimel

eesistuja

[...]

3. EÜ asutamislepingu artiklis 249 osutatud OTSUS

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,
[kuupäev],
[pealkiri]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit [...],
võttes arvesse komisjoni ettepanekut²⁸,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²⁹,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³⁰,
toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³¹
ning arvestades järgmist:

- (1) [Algab suurtähega...].
- (2) [Algab suurtähega...].

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

[...]

Artikkel [...]

Käesolev otsus jõustub [...] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* (*Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval).

Artikkel [...]

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel
president
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]

²⁸ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁹ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁰ ELT C [...], [...], lk [...].

³¹ ELT C [...], [...], lk [...].

4. SUI GENERIS OTSUS

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,
[kuupäev],
[pealkiri]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit [...],
võttes arvesse komisjoni ettepanekut,³²
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,³³
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,³⁴
toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³⁵
ning arvestades järgmist:

- (1) [Algab suurtähega...].
- (2) [Algab suurtähega...],

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

[...]

Artikkel [...]

[...]

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel

president

[...]

Nõukogu nimel

eesistuja

[...]

³² ELT C [...], [...], lk [...].

³³ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

5. SOOVITUS

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU SOOVITUS, [pealkiri]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit [...],

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,³⁶

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,³⁷

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,³⁸

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras³⁹

ning arvestades järgmist:

(1) [Algab suurtähega...].

(2) [Algab suurtähega...],

SOOVITAVAD JÄRGMIST:

[...]

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel

president

[...]

Nõukogu nimel

eesistuja

[...]

³⁶ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁷ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁸ ELT C [...], [...], lk [...].

³⁹ ELT C [...], [...], lk [...].

Viidatud dokumentide nimekiri

Viidatud tekstid

Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsioon Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahelise lepitusmenetluse algatamise kohta (EÜT C 89, 22.4.1975, lk 1)

Nõukogu 8. juuni 1993. aasta resolutsioon ühenduse õigusaktide koostamise kvaliteedi kohta (EÜT C 166, 17.6.1993, lk 1)

Õigusloome poliitika üldised suunised, dokument SEK(1995) 2255/7, 18.1.1996

Amsterdami lepingu lõppaktile lisatud deklaratsioon nr 39 ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi kohta

22. detsembri 1998. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe ühenduse õigusaktide koostamise üldiste kvaliteedisuuniste kohta (EÜT C 73, 17.3.1999, lk 1)

6. mai 1999. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvemenetluse parandamise ja eelarvedistsipliini kohta (1999/C 172/01)

17. mai 2006. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta (ELT C 139, 14.6.2006, lk 1)

Juhendmaterjalid

Euroopa Liidu Nõukogu õigusaktide koostamise käsiraamat

Komisjoni normitehnika eeskirjad

Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud institutsioonidevaheline stiiljuhhis

Õigusaktid

Määrus nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385/58)

Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1)

Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsus 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23)

Euroopa Ühenduste Kohtu otsused

4. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 24/62: Saksamaa vs. komisjon, EKL 1963, lk 131

26. novembri 1975. aasta otsus kohtuasjas 73/74: Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique vs. komisjon, EKL 1975, lk 1514

27. septembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 230/78: Eridania-Zuccherifici nazionali ja Società italiana per l'industria degli zuccheri vs. ministro per l'agricoltura e le foreste, ministro per l'industria, il commercio e l'artigianato e la spa zuccherifici meridionali, EKL 1979, lk 2749

22. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-6/98: ARD vs. Pro Sieben, EKL 1999, lk I-7599

Tähestikuline indeks

Adressaadid 3, 20.16

Artikkel 4.4-5, 7.3, 15.4, 18.2, 18.12.1, 18.12.3-4

Arvamused 9.1, 9.10

Asendamine 18.12.1, 18.12.5

Avaldamise kuupäev 20.3–5

Avaldamismärge 16.10.1-2

Direktiivid

jõustumine 20.12

kehtima hakkamise kuupäev 20.12-13

koostamine 2.2.2

põhjendav osa 10.2, 10.8

rakendamine 20.16-17

siseriiklikku õigusesse ülevõtmine 15.1(4)

teatavaks tegemine 20.3

viitamine õigusaktides 16.10.2

Erikeel 5.2.4, 5.4

Ettepanekud 9.10

Illustreerivad punktid 4.1

Institutsioon 8.9(3), 16.10.1-2, 18.11

Jagu 4.5.1, 7.3, 15.4 (tabel)

Jõustumine 10.14, 20.1–5, 20.10–12, 20.15-16

Järjepidevus 4.2-3**Järjepidevus**

sisuline 6.1, 6.3-4

vormiline 6.1-2

Kaasotsustamine (kaasotsustusmenetluse raames vastuvõetud õigusaktid)

9.1, 9.11, 10.18-19, 20.12

Karistused 15.1(4)**Keel**

autentne keel 7.1, 8.6

ametlikud keeled 5.1, 18.3

mitmekeelsus 5

väljendid, mida tuleks vältida 5.1-3

Kehtetuks tunnistamine 10.6, 15.1(5), 16.10.4, 21.1-2**Kehtima hakkamise kuupäev 20.1, 20.12-16, 20.18****Kehtivus**

algus 20.19

lõpp 20.20

Kohaldamine 20.1, 20.2.2**Komiteemenetlus 10.16, 15.1(3)****Koostamine**

direktiivid 2.2.2

määrused 2.2.1

otsused 2.2.3

soovitused 2.2.4

tegusõnade kasutamine 2.3.1-3

Koostöömenetlus 9.1**Kuupäevad 15.1.4-5, 16.10.1, 17.3, 20.2-5, 20.17-20****Lause 4.4, 5.2.1-4, 15.3, 15.4 (tabel), 18.12.1**

Lepingud

viitamine õigusaktis 16.10.2
õiguslik alus 9.3-4

Lepitusmenetlus (EÜ asutamislepingu artikkel 251) 9.11

Lepitusmenetlus (4. märtsi 1975. aasta ühisdeklaratsioon) 10.19.2-3

Lisad 6.2.1, 7.3, 17.4, 18.8, 22

Lisamine 18.3, 18.12.1

Lõige 15.4 (tabel)

Lõik 15.3, 15.4 (tabel)

Lähimuse põhimõte 10.15.1-2, 10.15.4

õigusaktide kontrollnimekiri 10.15.2 (joonealune märkus 6)

Lühendid 4.7

Lühipealkiri 8.8

Meetmed

erakorralised 20.6-7
rakendamine 15.1(4)

Muudatused

iseseisvad sätted 18.4–6, 18.12.6, 19.1
koostamine 18.12
lisad 18.8
lisamine 18.3, 18.12.1, 18.12.5
muutva õigusakti liik 18.7
muutva õigusakti pealkiri 8.4, 18.10-11, 19.3
sisulised 18.14
tekstilised 18.1, 18.14.2, 19.2
uus numeratsioon 18.2
vormilised 18.1
väljajätmine 10.6, 18.3, 18.12.1, 18.12.5

Määratlused 6.4, 13.4, 14, 15.1(2)

Määrused

erakorralised meetmed 20.6-7
jõustumine 20.4
koostamine 2.2.1
põhjendav osa 10.2, 10.8
rakendamise edasilükkamine 20.10-11
tagasiulatuv rakendamine 20.8-9

Number

avaldamismärke 16.10.1-2
õigusakti number 7.1, 8.4, 8.9(2), 16.10.1

Nummerdamine

artiklid 15.4 (tabel)
lisad 22.4
lisamine 17.4
põhjendused 11
uus numeratsioon 18.2

Nõuandemenetlus (vt põhjendus)**Olulisus EMP jaoks 7.1****Osa 15.4 (tabel)****Otsused**

adressaadid 2.2.3
jõustumiskuupäev 20.12–15
koostamine 2.2.3
põhjendav osa 10.2, 10.13
sui generis 20.14-15
teatavaks tegemine 20.13

Pealkiri

artiklite rühmitamine 7.3
lisa 22.4
lühipealkiri 8.7-8
muudatusakt 8.4, 18.10-11, 19.3
põhisisule viitamine 8.1–3
rakendusaktid 8.5
sisu 8.9
viitamine õigusakti pealkirjas 16.10.1

viitamine õigusaktis 16.10.2
õigusakti osa 7.1, 15.4 (tabel)

Peatükk 7.3, 15.4 (tabel)

Preambul 7.2

Proportsionaalsuse põhimõte 10.15.3-4

Punkt 10.1, 15.4 (tabel)

Põhjendused

EÜ asutamislepingu artikkel 308 õigusliku alusena 10.7
finantspõhjendused 10.18-19
järjestus 10.5.4
komitoloogiapõhjendused 10.16
koostamine 2.3.1-2, 10.3, 10.5.4, 11.3, 16.10.3, 16.10.5
lähimuse põhimõte 10.15, 10.15.4
nummerdamine 11.1–4
proportsionaalsuse põhimõte 10.15, 10.15.3
rakendusaktid 10.10-11
sätted, mille puhul on nõutav põhjenduste esitamine 10.6, 10.14
viide konsultatsioonidele 9.14,10.17
vältida 10.5.1–3, 10.7
õigusakti liigi valik 10.8
õigusliku aluse valik 10.7
üksikaktid 10.12-13
üldised märkused 10.1-2, 10.11
üldaktid 10.9-11

Pädevus

ainupädevus 10.15.2-3
jagatud pädevus 10.15.4
rakendamisolulitused 10.16-17, 15.1(3)
õigusloome 10.15.1

Rahvusvahelised kokkulepped 9.7, 13.2, 22.6

Rakendamine 20.16

Regulatiivosa 7.3, 12, 15 (vt viited)

Reguleerimisala 4.2.1, 13.1–4, 15.1(1), 16.9, 18.14, 21.1

Resolutsioonid 2.3.3, 17.1

Selgus 1.3, 1.4.1, 4.5.1, 5.2, 14.1, 16.8-9, 18.3

Sissejuhatav lause 15.4 (tabel)

Sisu 13.1, 15.1(1)

Soovitused 2.2.4, 2.3.3, 20.18

Struktuur

artiklid 4.5

laused 4.4

regulatiivosa 15

tabel 15.4

Sätted

finantssätted 10.18-19

iseseisvad 8.4, 18.4-6

koostamine 4.1-6

lõppsätted 20

vajalik eraldi põhjenduste esitamine 10.6, 10.14

vältida 12

üleminekusätted 20

Taane 15.4 (tabel)

Tagasiulatav jõud 10.14 (põhjendav osa), 20.2.2, 20.8-9, 20.15

Teatavaks tegemine 20.13

Tekstilõikude kordamine 12.2, 12.4

Terminoloogia 5.3-4

järjepidevus 6.2

valik 5.3-4

Tõlkimine 5.3-5, 18.3

Vahetu kohaldatavus 2.2.1, 10.8

Vananenud õigusakt (vt õigusakt)

Varjatud tsitaat 5.5.1

Vastavustabel 16.18.1

Viide

ajakohastamine 18.9

kaused 16.1–3

muutviited 16.14–16, 18.9

otsesed 16.1

püsiviited 16.11–13, 18.9

vastavustabel 16.18

vältida 16,8

ringviited 16.19

seeriaviited 16.20

õigusaktidele viitamine 16.10

pealkirjas 16.10.1

põhjendustes 16.10.3, 16.10.5

regulatiivosas 16.10.4, 16.10.6

õigusakti viidete osas 16.10.2

üldised märkused 16.4–9

Viide (preambulis)

koostamine 9.2, 16.10.2

menetlustoimingud 9.10–12

viited, mida tuleks vältida 9.13-14

õigusakti osa 7.2

õiguslik alus 9.3–9

üldised märkused 9.1

Väljajätmine (vt muudatused)

Õigusakt

menetlustoimingud (vt viited (preambulis))

mittesiduv 2.3, 17.1–4, 20.18

periodiline 20.6-7

rakendusakt 6.2.1, 8.5, 10.10

siduv 2.3, 12.1, 17.1–4

vananenud 21.1

Õigusaktile viitamine (vt viide)

Õigusakti number 8.4, 8.9(2), 16.10.1

Õiguslik alus 9.1, 9.3–9, 9.12–13, 10.5.1, 10.7–8, 12.3, 20.3.3

Ümberstruktureerimine 16.10.4 (joonealune märkus 12)

Euroopa ühendused

**Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühine normitehnika juhend
ühenduse institutsioonides õigusloomega tegelejatele**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2008 – 84 lk – 17,6 × 25 cm

ISBN 978-92-79-07808-8

